

SLOVENSKI

ČEBELAR

V s e b i n a :

Zimsko sonce (Celostranska slika - Foto Schlagenhauer)	289	Kaj znancev že zasula je lopata	
Debevec Leopold: Dve stoletnici	290	Monsinor Frančišek Adamec, Gostinc Ivan, Vidic Franc, Soklič Ivan	311
Petelin Ivan: Načrtno čebelarstvo	292	Mali kruhek: Jubilej čeških čebelarjev, Dr. Morgenthaler - šestdesetletnik. Položaj francoskih čebelarjev. Cene v Franciji. Malomarnost ali nevednost? Škodljivci satja. Kaj je z udarjanjem na koso, ko je roj v zraku?	314
Rado Ličan: Letalna tehnika čebel	296	Naša organizacija: Zapisnik o drugi seji upravnega odbora ČZ	316
Rojec Vlado: Tajnosti prezimovanja (Konec)	298	Delovanje izvršnega odbora ČZ	318
Fr. L.: Še o prahi matic	302	Zadružni vestnik	320
Pirjevec Josip: O narejenih rojih in prašilčkih	304	Na ovitku: Oglasi. Ob letu.	
-ec: Desetdnevni čebelarški tečaj za začetnike	306		
Ing. Rihar Jože: Opazovalne postaje	309		

List izhaja mesečno. Glavni in odgovorni urednik: **Rojec Vlado**. Izdaja Čebelarška zadruga za Slovenijo. Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani. Letna naročnina za zadržnike 40 din, za nezadržnike 60 din, posamezna številka 5 din. V inozemstvu stane list 80 din.

Čebelarje, člane ljubljanske družine obvešča odbor, da se vrši prihodnja odborova seja v torek, dne 14. jan. 1947, ob 4. uri popoldne v zadružnem prostoru, Tyrševa cesta 21.

Na sejo vabljeni vsi člani, predvsem zaupniki.

Odbor čebelarke družine Ljubljana sklicuje letni množični sestanek dne 19. januarja 1947, ob 9. uri dopoldne, pri Banku, Smartinska cesta, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo odbora.
2. Poročilo o pregledu računov.
3. Pravilnik o uporabljanju inventarja in zadružnih naprav.
4. Dodatek k pravilniku glede na reorganizacijo ljubljanske družine.
5. Volitve: 2 odbornikov, 2 namestni-

kov, 1 delegata, 2 preglednikov računov.

6. Slučajnosti.

Člane ljubljanske družine

prosimo, da dvignejo zadružne izkaznice v zadružni pisarni na Tyrševi cesti št. 21.

Čebelarji Slov. Primorja!

Plačajte naročnino za leto 1946. svojemu okrajnemu zaupniku! Ko ta zbere denar, naj ga pošlje s spiskom plačnikov naši zadrugi.

Stiskalnico

za satnice kupim. Ponudbe pošljite na naslov: Vales Josip, Novo mesto, Seidlova cesta šte. 8.

Članski sestanek

čebelarjev Čebelarke družine v Litiji bo 12. januarja 1947 ob 9. uri v gostilni Borišek.

Čebelarji - zadržniki!

Zadružna zaveš! Vam narekuje, da kupujete vse čebelarke potrebščine v

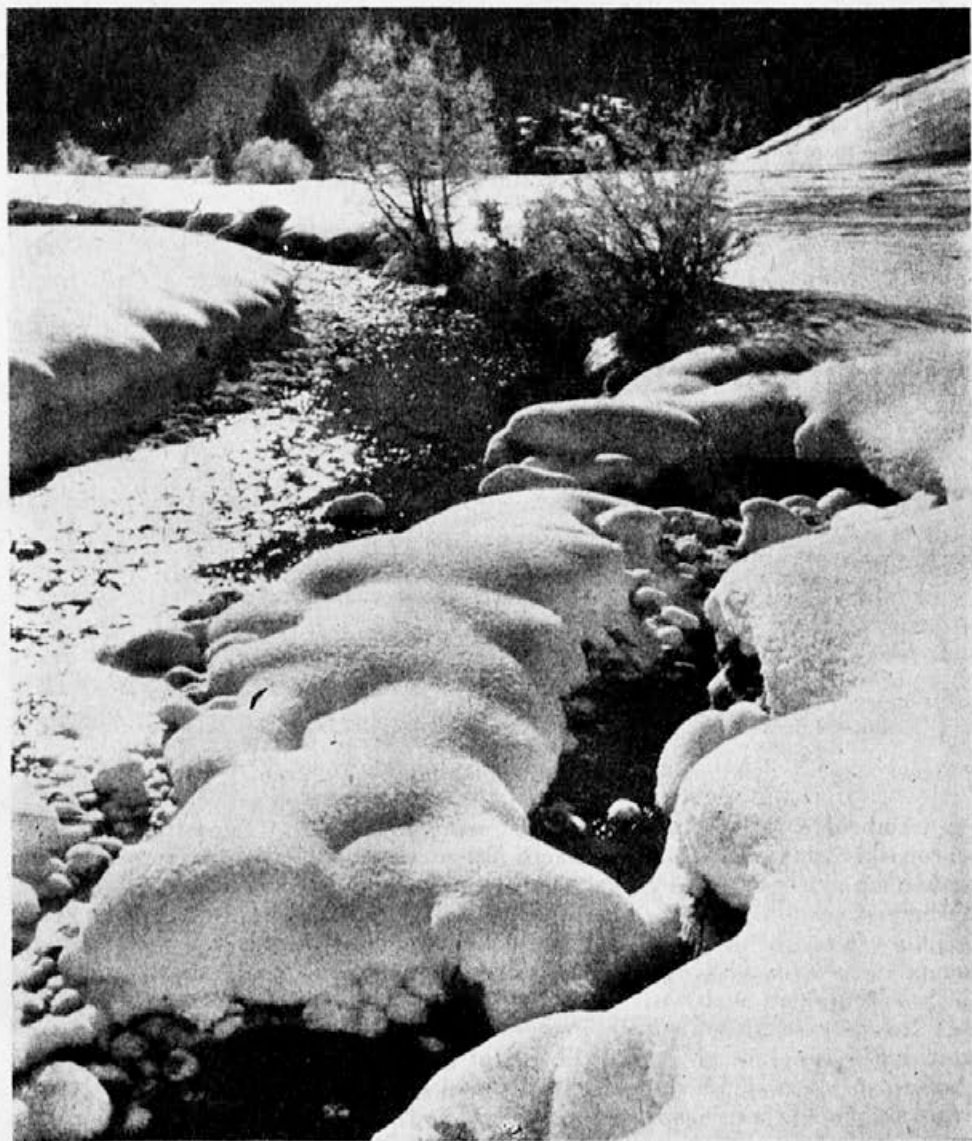
ZADRUŽNI ČEBELARNI V LJUBLJANI
Tyrševa cesta šte. 21

SLOVENSKI ČEBELAR

Številka 12

V Ljubljani, 1. decembra 1946

Letnik XLVIII

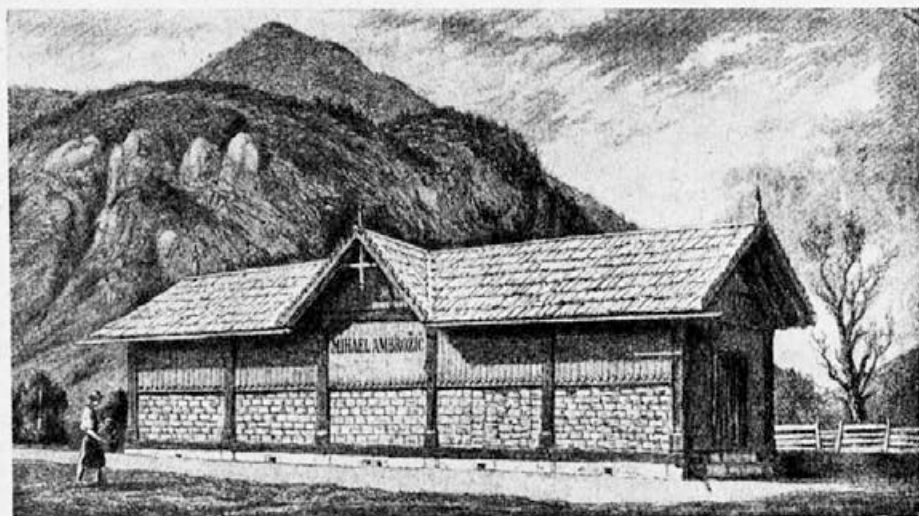

Zimsko sonce

privabi čebele iz panjev. Čebelar posuje tedaj tla pred čebelnjakom s pepelom ali žaganjem, da ne otrpnejo, če sedejo na sneg. (Foto: Schlagenhauffer.)

Dve stoletnici

Leto 1846. je dalo slovenskim čebelarjem dva moža, ki sta aktivno posegla v naše čebelarke razmere in pustila za seboj globlje sledove. Značilno je, da sta oba delovala v skrajnem severozapadnem kotu Gorenjske, v onem predelu naše domovine, ki ima že od nekdaj presežek čebel, pa kljub temu navadno premalo pridelka — v predelu, ki velja obenem za nekako osrednje območje, v katerem je doma naša čebela in naše pravo ljudsko čebelarstvo. Prvi mož, Mihael Ambrožič, je slovel po vsem svetu kot soliden čebelarski trgovec, drugi, Modic Janez, pa je oral ledino na organizacijskem polju slovenskih čebelarjev. Nehvaležno bi bilo, če bi prezrli stoto obletnico njunega rojstva in ob tej priliki vsaj bežno ne opozorili mlajšega čebelarskega rodu na njune zasluge.

Ambrožičev trgovski čebelnjak s 500 kranjiči.

Ambrožič Mihael se je rodil 6. septembra 1846 v Mojstrani, v stari gorenjski čebelarski hiši. Tudi naš Mihec ni zatajil svojega rodu; že kot sedemleten deček je pričel čebelariti z rojem, ki mu ga je bil podaril oče. Čebelaril je tako uspešno, da je že po nekaj letih postavil na čebelarskem sejmu v Kranju na prodaj cel voz čebel. Čebelarstvu se je posvetil popolnoma in se celo za svoje obširno posestvo ni mnogo zanimal; prepustil ga je kar ženinemu vodstvu.

Ko je v šestdesetih letih preteklega stoletja pričel Rothschild z izvozom naših čebel in ga je l. 1870. pričel posnemati graščak Langer, je tudi Ambrožič spoznal, da je prišel njegov čas. Leta 1872. si je osnoval svoj trgovski čebelnjak, s spretno reklamo, podjetnostjo in pošteno potrežbo je širil obrat ter kmalu postal naš največji in najznamenitejši čebelarski trgovec in izvozničar. Poleg čebel v kranjičih, rojev in matic je razpošiljal tudi satnice. Znan in precej razširjen je bil Ambrožičev panj. »mobiliziran« kranjič, 24 cm visok, 29 cm širok in 67 cm dolg, s 17 satniki 22 × 18 cm.

ki je imel snemljivo čelnico in pokrov ter se je dal opravljati zgoraj, spredaj in zadaj. V mladih letih je Ambrožič tudi poslikaval panjske končnice; izpopolnil je med drugim vršo za roje in uvedel v čebelarstvo prakso prisluskovalno cev. Njegova tvrdka je zaslovela predvsem zaradi razpošiljanja dobrega blaga, kar dokazujejo tisoči priznalnih pisem, ki jih je Ambrožič prejel in v svojih cenikih pridno objavljaj. Izvozil je nad 70.000 panjev čebel na vse strani sveta. Za sloves svoje tvrdke je mnogo žrtvoval; saj ga menda ni bilo čebelarstva časopisa na svetu — in teh ni bilo malo — v katerem ne bi našli njegovega oglasa. Izdal je več propagandnih brošur in cenikov ter se osebno udeležil 26 mednarodnih čebelarstevskih razstav. Razstavljal je predvsem žive čebele in satnice. V Breslavu je l. 1876. razstavil »celo čebelarstvo munduro ali uniformo« (Sl. čebela 1876/72). Za razstavljene predmete je prejel 147 kolanj in diplom. Trgovina mu je tako uspevala, da dostikrat niti ustreči ni mogel vsem naročnikom; marsikatero leto bi lahko razposlal po nekaj tisoč panjev več, če bi jih bilo dobiti. Čebele je nakupoval največ po Gorenjskem in Slovenskem Koroškem, kjer imajo starejši čebelarji te »zlate« čase še vedno v prav dobrem spominu.

Ambrožič je umrl po hudi bolezni dne 4. julija 1904.

Vse, kar je Ambrožič storil in žrtvoval za prosep in dobro ime svojega podjetja, je šlo obenem v korist naše čebele. Njemu se imamo v prvi vrsti zahvaliti, da je naša sivka zaslovela po vsem svetu.

Modic Janez je bil rojen 5. aprila 1846 v Dvorski vasi pri Velikih Laščah. Kot osemnajstleten fant je prostovoljno vstopil k vojakom; služil je pri tedanjem avstrijskem pešpolku št. 17 v Ljubljani, Benetkah in na Južnem Tirolskem ter dosegel čin narednika. Udeležil se je tudi znane bitke pri Custozzi l. 1866. Po 7. letih je dal slovo vojaškemu poklicu ter služboval nato pri Kranjski industrijski družbi, sprva v Boh. Bistrici in pozneje na Jesenicah. V tistih letih se je baš razmahnila izvozna trgovina s čebelami. Modicu ni manjkalo trgovskega duha in podjetnosti; sam čebelar, je kmalu tudi on po malem začel kupčevati s čebelami. Razpošiljal je družine v kranjskih, roje in matic; nekaj časa je imel v svojem

obratu zaposlenega celo posebnega čebelarja. Ukvarjal se je poleg tega še z različnimi posli in kupčijami, iskal ležišče železne rude ter bil navdušen lovec, predvsem pa čebelar. Železniška uprava mu je l. 1885. dovolila čebelarstva predavanja za čuvaje gorenjske proge.

Slovenski čebelarji so od l. 1873. sicer imeli svoje društvo, ki pa konec sedemdesetih let ob peščici članov prav za prav ni več delovalo. To priliko je skušalo izrabiti dunajsko nemško čebelarstvo društvo; pričelo je stegati svoje kremplje proti jugu in pretila je nevarnost, da spravi pod svoj vpliv tudi slovenske čebelarje. Saj se je prav s tem namenom ustanovila dne 23. septembra 1882 ena prvih podružnic tega društva v Trbižu. Agilni Modic je spregledal nakane zahrbtnega nasprotnika ter se je takoj odpravil na delo. V zvezi z nekaterimi naprednejšimi čebelarstevskimi sosedi je zainteresiral čebelarje in sadjarje za skupno društvo in 20. maja 1885 so v Lescah ustanovili »Čebelarstvo in sadjerejsko društvo za Kranjsko« s

sedežem na Jesenicah. Za predsednika je bil izbran Modic, ki je to mesto obdržal vso dobo društvenega obstoja. Obenem je bil izdajatelj in sodelavec društvenega glasila »Slovenski čebelar in sadjerejec«, katerega so razpošiljali z Jesenic. Vsa Modičeva družina (6 otrok) je bila ob takih prilikah zaposlena s tem delom. Toda tudi skupnemu društvu čebelarjev in sadjarjev je primanjkovalo pravih sodelavcev. Dočim so prvo naše čebelarstvo podpirali večinoma duhovniki, je Modicu uspelo razširiti krog sotrudnikov že tudi na učiteljstvo, ki ga je pri delu v precejšnji meri podprlo. Razne okoliščine pa so bile krive, da je Modic vendarle omagal. Pričel je zane-marjati službo, svojo čebelarstvo trgovino in društveno delo, tako da je društvo moralo l. 1889. prenehati. Ko je konec osemdesetih let ostal še brez službe, se je stanje zelo poslabšalo. Leta 1892. je zapustil vse svoje imetje s hišico na Savi pri Jesenicah ter odšel neznan kam. Od tedaj se ni več vrnil, niti javil; za njim je izginila vsaka sled.

Toda po sledovih njegovega dela so šli novi čebelarji delavci, ki so kmalu zopet povezali raztresene slovenske čebelarje v še močnejšo organizacijo, prejšnje čebelarstvo, iz katerega se je na pobudo naše ljudske oblasti razvila Čebelarstva zadruška za Slovenijo. Ta je šele zbrala prav vse slovenske čebelarje »pod streho hiše ene«.

Petelin Ivan:

Načrtno čebelarstvo

Slovenski čebelarji radi poudarjamo, da imamo napredno čebelarstvo. Pri podrobnem proučevanju čebelarskega slovstva pa pridemo do zaključka, da obstoji skoraj ves naš napredek od Janše dalje samo v prevzetih tehničnih pridobitvah in izpopolnitvah. Kljub zavesti, da spada naša sivka med najboljše pasme čebel, prepuščamo njen razvoj in razmnoževanje naravi in slučaju. Mirno spimo in se ne zganemo, da bi našli ali vzgojili prvovrstne rodove naše čebele, da bi take rodove ohranili in razmnožili ter na ta način dohiteli druge narode, ki so v tem pogledu že daleč pred nami.

Zmotno je mnenje, da prikazuje napredek čebelarstva neke pokrajine številčno stanje panjev. Merilo za napredek bi morala biti v prvi vrsti kakovost čebel, odnosno njih gospodarska vrednost in šele v drugi vrsti njih številčno stanje.

Vsi kot celota moramo pristopiti k načrtnemu delu, ako hočemo res napredovati in popraviti, kar smo zamudili. Naš cilj naj bo: poiskati, vzgojiti in razmnožiti najboljše rodove naše sive čebele, da bomo na ta način dvignili in izenačili povprečni letni donos posameznih družin in vsega čebelarstva.

Lastnosti, ki naj bi jih imeli izbrani rodovi sive čebele, so v glavnem te-le: 1. Stalnost in izenačenost v barvi, velikosti in vseh drugih zunanjih znakih. 2. Odpornost proti boleznim in škodljivim vplivom. Dolgo življenje čebel. 3. Marljivost pri nabiranju medičine, štedljiva poraba zaloga, izletavanje v zgodnjih jutranjih in poznih večernih urah. Izenačen donos družin. 4. Dober in zgoden, krajevnim prilikam primeren razvoj družin. 5. Nerojivost in tiho preleganje onemoglih in slabih matic. 6. Krotkost. 7. Dedna ustalitev vseh dobrih lastnosti.

Napredni čebelarji vsega sveta že desetletja dvigajo kakovost svojih čebel. Iz dobrega izbirajo najboljše, vse slabo in kar jih ne zadovoljuje, pa izločajo iz plemenske vzreje. Vztrajno in načrtno delo je moralo roditi uspehe. Posamezni rodovi čebel so postali svetovno znani. Sloves teh rodov ne more biti zgolj reklamnega značaja, vendar slovenski čebelarji ne bomo segali po teh tujih čebelah. Tujke bi se pri nas zaradi spremenjenih življenjskih prilik izrodile in prevrgle, mi pa ne bi dvignili zaklada, ki ga imamo doma v naši sivi čebeli.

Da dvignemo skrite zaklade, je treba dati našo sivko na strogo in nepristransko rešeto ter ločiti pleve od zrnja. V vsakem našem čebelnjaku najdemo družine, ki so se izkazale skozi več let kot nadpovprečno dobre. Nekatero med njimi so prave udarnice, ki napolnijo medišča tudi v slabih čebelarjskih letih, ko je treba drugim, na videz enakim družinam dopolnjevati zimsko zalogo. Lepo bi bilo čebelarjem, če bi imeli same take udarnice v čebelnjakih. To pa seveda ni dosegljivo, ker skrbi narava sama, da ne zraste drevje do neba. Zato so take družine nekaj posebnega in izrednega, kot so n. pr. nekaj izrednega veleumi med ljudmi. In končno njih odlične lastnosti navadno niti niso dedne. Najlepše uspehe priboljšavanju naše sivke bomo dosegli, ako bomo plemensko gradivo iskali v nadpovprečno dobrih in izenačenih plemenjakih, katerih stalnost donosa je izpričana po večletnem opazovanju.

Važni so zunanji plemenski znaki, ako izhajajo iz dednih zasnov. Naši vzorni rodovi morajo imeti velike in krepke čebele z dolgimi rilčki. Barva vseh čebel naj bi bila siva brez vsakih rumenih znakov. Vsi zunanji znaki: barva, velikost, oblika, rilček, krila itd. pa bi morali biti izenačeni in stalni pri vseh čebelah.

Znana je trditve, da so čebele z rumenimi obročki in rumenimi znaki na zadku križanke naše sive in rumene laške čebele. Opazovanja in primerjave s sličnimi pojavi pri drugih vrstah živali pa so mi omajale vero v brezpogojno pravilnost te trditve.

Poznal sem družine, ki so v določenih letnih dobah imele stodontno čiste sivke. Naenkrat pa se je pojavil manjši ali večji odstotek čebel z rumenimi pasovi in lisami. Te čebele niso izvirale iz drugih panjev niti iz dodane zalege. Tudi matica je bila ves čas ista. To lahko z gotovostjo trdim, ker je bila označena. Kot pa so se rumeno pasaste čebele nenadoma pojavile, tako so tudi nenadoma izginile. Pojavljale so se navadno v času največjega razvoja družin, ko morda čebele posameznih ličink ne oskrbujejo v zadostni meri z vsemi hranilnimi snovmi.

Spomladi, ko so se vrnile čebele z akacijeve paše, se je izlegla matica iz matičnika, ki so ga prelegajoče čebele potegnile še v Vojvodini. Matica je bila po vsem telesu barvno dokaj slična mladi čebeli. Vsiljuje se mi misel, da tudi hrana vpliva na barvo čebel. Hitinasti oklep čebele je sam po sebi brezbarven. Čebela se pobarva v zadnji dobi razvoja in je možno, da pomanjkanje ali presežek nekaterih snovi v hrani vpliva na barvo njenega telesa.

Rejci ptic dosežajo barvne učinke pri perju na ta način, da dodajo krmu barvila. Znani so n. pr. rdeči kanarčki, ki pa obdrže barvo le do misatve, ako jih takrat ne krmijo s pičo, ki ji je primešano barvilo.

Ako bi bili rumeni obročki brezpogojen znak križanja, bi moralo biti

tega znaka vedno manj, ko vendar že leta in leta menjavamo matice z namenom, da bi bile naše čebele res sive.

Bolan organizem ne more prinašati koristi. Povsod v naravi pa najdemo stoletna drevesa, ki so kljubovala viharjem, kakor tudi krepka bitja, ki se čvrsto upirajo raznim obolenjem, ali so celo popolnoma nedovzetna za bolezni. Tudi pri čebelah je tako in naša naloga mora biti, da take utrjene čebelje družine poiščemo in gojimo, kar ne bo težko, ker nas zadovoljujejo navadno tudi v drugih ozirih, in ker imajo že same veliko življenjsko silo v sebi. Mnogo storimo s tem, da ne trpimo v čebeljakih slabičev, ker ti ne morejo biti nosilci zdravja in odpornosti proti boleznim. Tudi kakega donosa ne moremo pričakovati od njih in jih je treba potemtakem že z gospodarskega stališča izločiti.

Velikega pomena je povprečna življenjska doba čebel. Čim dlje žive čebele, čim bolj so sposobne za delo, tem manj je treba naraščaja, tem manjša je poraba hrane in tem manjše je število mrtvic med letom in zimskim počitkom. Praktično bo težko ugotoviti povprečno življenjsko dobo čebel, ni pa nobenega dvoma, da so velike razlike v dolžini življenja med posameznimi rodovi čebel.

Marljivost je lastnost, ki jo pri čebelah najbolj cenimo, pa tudi izrabljamo v svojo korist. Vendar niso vse družine enako marljive. Vse družine nimajo enakega zagona in iznajdljivosti pri nabiranju nektarja: dan ni za vse enako dolg. Tudi vonj in drugi čuti niso razviti pri vseh čebelah v enaki meri: zato tudi storilnost ne more biti enaka pri vseh družinah.

Naštete lastnosti utegnejo biti pri več družinah približno enake, pa kljub temu je zaloga medu v panjih bistveno različna. Nekatere družine so bolj razsipne kot druge, goje več zalege in izpreminjajo hrano v nadštevilni naraščaj. Med njimi so tudi take, ki rabijo nesorazmerno več medu za zimsko zalogo kot ostale. Vse naštete lastnosti in pojave moramo poznati. Treba je beležiti vse, kar odloča o gospodarski vrednosti naših čebel, da bomo mogli usmeriti izbiro plemenjakov k primerno zastavljenemu cilju.

Skrbeti moramo, da imamo kakovostno čim bolj izenačene družine. Naš cilj naj bodo čebele, ki nam bodo pri enakih pogojih dajale po priliki enake koristi.

Vedeti moramo, da je donos največji, ako imamo v glavni paši mnogo pašnih čebel v panjih. Zato je treba posvečati pri izbiri plemenjakov vso pozornost družinam, katerih razvoj nudi ob primerni negi jamstvo, da bodo čebele izkoristile pašo v polnem obsegu.

Največ koristijo čebele z oprашevanjem cvetja. Z oprășevanjem vračajo naravi, kar jim ona posoja. To delo vrše vse čebele, ne da bi se pri tem ozirale na to, kako plačujejo trud svojih gospodarjev-čebelarjev. Čebelarji pa stremimo za tem, da nam naše ljubljenske povrnejo naše delo z medom, da moremo to krepčilo in zdravilo razdeliti med naše delovne množice.

Gospodarska vrednost čebelarstva je v pridobivanju medu in voska. Vemo pa, da rojenje zelo vpliva na množino pridelka. Samo močne in nerazdeljene družine napolnijo medišča. Že s samim pripravljanjem na rojenje pa se zmanjša donos, ker čebele lenarijo v najboljši paši. Tega lenarjenja največkrat ne moremo preprečiti s sredstvi, ki sicer omeju-

jejo rojenje. Roj moremo preprečiti, medu pa kljub temu ni, čeprav je taka družina ostala močna in nerazcepljena.

To dejstvo nas opozarja, da je treba gojiti čebele, ki že po svoji naravi niso nagnjene k rojenju. Naša sivka je znana rojivka. Drugačna tudi biti ne more, saj smo vsa prejšnja stoletja gojili in cenili to njeno lastnost. Še danes jo gojimo v kranjičih in si prizadevamo, da bi dobili čim več naravnih rojev. S tem pa rojilnega nagona ne omejujemo, ampak posnemamo naše prednike, ki so trgovali s čebelami, pa so morali zaradi tega imeti mnogo družin, da so lahko čim več žveplali.

Kreniti moramo na novo pot. Začeti moramo z vzrejo matic po novodobnih načinih. Če bomo odklanjali za pleme matice iz naravnih rojev in uporabljali izključno po teh načinih vzrejene matice, bo rojilni nagon naše čebele v nekaj pokolenjih znatno manjši, po daljši dobi pa se utegne skoraj popolnoma izgubiti. To se bo zdelo marsikom neverjetno in nemogoče. Da ni to nikaka utopija, pa so dokazali drugi narodi. Saj so pri posameznih rodovih svojih čebel tako zatrli rojilni nagon, da celo pri načrtni vzreji matic potegnejo čebele kljub najboljši negi in pri najugodnejših pogojih le nekaj matičnikov, kakor pri nas, kadar prelegajo.

Podoben primer zadržja naravnega nagona imamo tudi pri mali »Leghorn«
kokoši. Ta je bila valjena skozi mnogo rodov le v umetnih valilnikih; sedaj ne koka več in je popolnoma zgubila nagon za valjenje potomstva v lastnem gnezdu.

Kranjiči so svojo dobo in pomen preživeli. V kolikor so morda sedaj še potrebni za hitrejšo obnovo uničenega čebelarstva, bi bilo treba zamenjati rojeve matice z vzrejenimi maticami izbranih rodov. Na noben način ni mogoče pri vzreji doseči dveh nasprotujočih si lastnosti. Vzgojiti je n. pr. mogoče kravo, ki daje 40 in več litrov mleka dnevno, vzgojiti je mogoče debelo in mastno klavno govedo, nemogoče pa je vzrediti kravo, pri kateri bi bili ti dve lastnosti v vsem svojem obsegu združeni. Če bi pa skušali iskati srednjo pot, bi vzgojili nekaj, kar bi ne bilo ne krop, ne voda.

Isto velja za našo čebelo. Dober medar in rojivost sta nezdržljivi lastnosti. Ker srednje poti ni, moramo izbrati samo eno, v našem primeru seveda prvo in po njej korakati cilju nasproti.

Mnogi čebelarji preveč hvalijo vrednost mladih matic. Napaka je, ako pustimo matico živeti le leto dni, dasi je prvovrstna. Dobra matica je vredna zlata. Čim dlje živi, tem večja je njena korist. V enem samem letu pa sploh ni mogoče spoznati prave vrednosti matice, ker matica ne more pokazati v tako kratkem času vseh svojih vrlin in napak. Ohranimo zato matice, ki so res dobre, več let. Pri tem pa je seveda velikega pomena lastnost, da družina matico sama pravočasno preleže, ako je slabotna in premalo rodovitna ali ima kake druge napake.

Krotkost naše sivke je splošno znana in priznana. Posamezne družine, ki nimajo te lastnosti, so izjemen pojav in nam ne bodo delale posebnih težav. Saj jim je treba izmenjati samo matico in nevšečnost je odstranjena.

Vse lastnosti — dobre in slabe — prenašajo starši na potomce. Zato bomo pri čebelah izbirali plemenjake z najboljšimi lastnostmi. Pri tem odbiranju pa bomo čedalje bolj zahtevni, dokler ne bomo prišli — morda šele po dolgih letih, po mnogih neuspehih in velikem trudu — blizu cilja, to je: **do najboljšega rodu sive slovenske čebele.**

Krila, ki so pri žuželkah važno razpoznavno sredstvo, so samostojne tvorbe in se niso razvila iz drugih okončin kakor pri pticah peruti ali pri ribah plavuti. Vse prvotne žuželke so imele, kakor moremo razbrati iz okamenin, po štiri krila. Med kasnejšim razvojem je pri nekaterih, kot n. pr. pri muhah, komarjih in obadih, zadnji par zakrnel, pri samcih neke druge, manj znane skupine žuželk, tako zvanih strepsipterah, prednji par, pri nadaljnjih, n. pr. pri bolhah in ušeh, pri delavkah mravelj in termitov ali pri samici metulja zmrzlikarja pa sta oba para popolnoma izginila. Da imamo tu v resnici opraviti z redukcijo, nam pričajo pri komarjih tanki betičasti izrastki, ki jih je videti zadaj za edinim parom kril. Pri muhah predstavljajo te ostanke bledikaste krpice, nameščene ob

korenih kril na vsaki strani oprsja. Pri mravljah imajo samci in samice še vedno krila. Značilno pa je, da samice po spraitvi, preden se zarijejo v zemljo, krila odvržejo. Odkrhneje se jim tik ob korenih na določenih mestih.

Čebele spadajo med popolne žuželke; imajo torej oba para kril, dvoje večjih in dvoje manjših, lahko bi rekli: dvoje sprednjih in dvoje zadnjih, kajti čeprav je razmak med korenem večjega in manjšega krila zelo ozek, je večje vendarle pomaknjeno nekoliko više proti glavi.

Kadar čebela miruje ali leze po tleh, so krila lepo zgrnjena preko zadka, tako da sprednji večji par pokriva zadnji manjši par. Do polne veljave pridejo šele v letu. Vsako zase se razprostire v vsej svoji širini. Pri tem se zadnji dve zakvačita s posebnimi kaveljci, razvrščenimi vzdolž zgornjih robov, ob roževinastih gubah, s katerimi so ojačeni sosednji robovi sprednjih kril. Ti

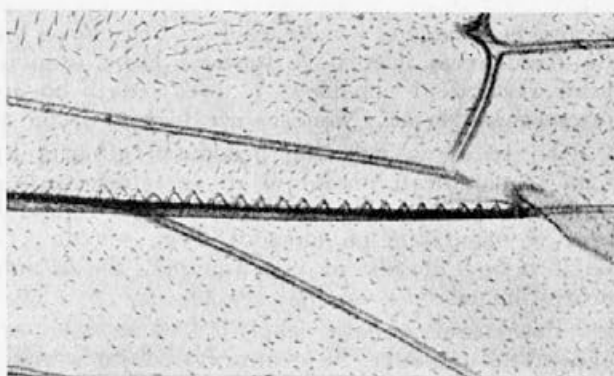
Let čebele naprej, na mestu in nazaj. Levo: proge, ki jih opisujejo konci kril. Desno: odriv zraka.

kaveljci in roževinasti gubi predstavljajo v svojem skupnem delovanju čudovito napravo, ki razširja in ojačuje letalni ploskvi na obeh straneh. Še čudovitejši pa je mehanizem letanja samega.

Stegnite prste desne roke in jih stisnite tako, da tvorijo eno samo ravno ploskev! Dlan naj bo obrnjena navzdol. Mislite si, da so prvi trije prsti, to je palec, kazalec in sredinec, sprednje krilo čebele, ostala dva pa zadnje! Napravite z dlanjo gib navzdol in navzgor, pri čemer pazite, da bo konica sredinca opisovala po zraku osmico s pričetkom na levi, kakor jo pač pišemo. Pri gibanju navzdol, torej pri opisovanju prve osmičine vijuge, zaobračajte dlan počasi v navpično lego, kot bi hoteli nekaj, kar je pod dlanjo, odriniti navzad. Vodi naj pri tem palec. Spodaj preidite z dlanjo v vodoravno lego in jo zaokrenite navspred, tako da režete pri opisovanju druge osmičine vijuge zrak s stranskim robom kazalca, odnosno palca. Ko zgoraj osmico zaključujete, zasučite dlan spet vodo-

ravno! Napravite več takih enakomero povezanih kretenj, obenem pa počasi premikajte celo roko proti levi in jo vrtite po možnosti samo v zapeljstvu! Konec sredinca opisuje sedaj valovito črto, ker posameznih osmic zaradi vodoravnega premikanja roke ni mogoče zaključiti.

Dr. Zander trdi v svoji znani knjigi »Življenje čebel«, da opisujejo konice kril pri tem gibanju sklenjeno vrsto osmičinih petelj, ki so nanašane druga na drugo v nasprotni smeri, kot bi bile, če bi jih pisali po papirju. To pa je nemogoče. Sklenjena vrsta osmičinih petelj bi mogla nastati samo v dveh primerih: 1. če bi zajemale čebele pri letenju zrak s sprednjim robom kril in se pomikale nazaj, 2. če bi zajemale zrak z zadnjim, šibkim robom kril in se obenem premikale naprej. Oboje gibanj pa je med sabo v aerodinamičnem nasprotju. Zander si je to sliko letenja miselno skonstruiral, ne da bi si ga podrobneje ogledal. Dasi je Zander dokaj temeljit v svojih izvajanjih, zasledimo v njegovih knjigah vendarle nekaj napak. Vsi priročniki, ki jih je napisal, so plod izredne pridnosti in tvorijo danes morda najbolj merodajen kompendij čebeloslovne in čebelarske znanosti, ne občutite pa ob njih še zdaleč ne tiste svežine in lepote, ki vam zaveje na-

Spojitev sprednjega in zadnjega krila v eno samo letalno ploskev.

S kaveljci opremljen rob zadnjega krila.

Prerez skozi sprednje in zadnje krilo na zveznem mestu.

(Vse tri slike po dr. Leuenbergerju.)

sproti, če vzamete v roke drobno Früschevo knjižico »Iz življenja čebel«. Po Zandrovem názoru je posneta risba osmičinih petelj v našem priročniku »Praktični čebelar«. V novi izdaji bo treba to risbo zaradi njene pogrešenosti črtati. Namesto nje bi bilo treba narisati valovito vijugo.

To je edino pravilna predstava gibanja kril pri leteči čebeli. Poleg tega bi si morali predstavljati še izbočevanje in vzbočevanje celotne letalne ploskve. V najvišjem položaju so robovi kril nekako privihani navzgor, v najnižjem pa navzdol. Tega seveda z roko ni mogoče ponazoriti. kajti noben človek ni tak umetnik, da bi lahko upogibal dlani po podolžni smeri.

Posamezni zamahi čebeljih kril se tako hitro vrste, da jim človeško oko ne more slediti. Bajе napravi čebela s krili vsako sekundo 190 sunkov navzdol in 190 sunkov navzgor. Sodeč po brnenju, ki ga pri tem proizvede, pa bi dobili še večjo številko. Višina tonov se namreč suče okrog osnovnega tona A, kar ustreza 440 treslajem na sekundo.

Čebela je zelo vztrajna in urna letalka. Izračunali so, da lahko preleti v eni uri preko 60 km. Povprečna brzina naših brzovlakov ni dosti večja. Torej bi jih skoraj dohajala.

Vsi ti podatki pa so veljavni edino za neizmučeno in neotovorjeno čebelo. Ko se vrača s paše, obtežena z nabrano medicino ali obnožino, je njen let mnogo bolj umerjen in počasen. Sorazmerno z brzinno pa pomenja, kar je umevno, tudi število zamahov s krili.

Rojec Vlado: **Tajnosti prezimovanja**

(Konec)

Čebele v obrambnem plašču so navadno zelo mirne, lahko bi rekli, že na pol otrple. Pri pojačanih dražljajih pa postanejo prav živahne in morejo celo proizvajati izredno visoko toploto. Vsako vznemirjenje čebel takoj prodre v središče gruč, kjer izzove temu primerno povišanje temperature. Kljub otrplosti so obrobne čebele precej občutljive za razne motnje. Površje gruč je sprejemnik za vse dražljaje, ki prihajajo od zunaj, posredovalec med vnanjim in notranjim svetom, tako rekoč čutni organ čebelje družine.

Če bi hoteli pregledno opisati toplotno gospodarstvo prezimujoče in nezalegajoče družine, bi dobili po priliki takole sliko:

Toplota v mirujoči zimski gruč nastaja s seštevanjem vseh onih manjših količin toplote, ki jih izžarevajo telesca posameznih čebel. Toplota polagoma pada od središča proti obrobnim predelom gnezda. Če zdrsne na površini gruč pod 9° C, grozi obrobnim čebelam nevarnost popolnega otrpnjenja. Zato tako stanje ne sme trajati predolgo. Ono najmanjšo, za življenje potrebno množino toplote prejemajo obrobne čebele od notranjih čebel, ki so aktivnejše in proizvajajo toploto po vsakokratni potrebi. Ta proizvodnja toplote ima torej namen, da vzdržuje površinsko toplino na oni višini, ki je za življenjski obstoj potrebna. Ravnesje dosežejo čebele še na ta način, da izpreminjajo obliko in velikost gruč. Pri nizki vnanji temperaturi se gruč krči, — obrobne plasti se primikajo bliže k toplotnemu jedru; pri rastoči vnanji toplini in pri pojačani proizvodnji toplote

pa se plasti od središča oddaljujejo. Važno je, da ostanejo ves čas v toplinskem območju 9°. Če se toplina na planem dvigne še više, tako da doseže 8 ali 9° C, se gruča zrahlja in razširi prav do žrela, nakar prično izletavati prve čebele.

Pri čebelah so torej sposobnosti za toplotno regulacijo v presenetljivi meri razvite. Čebelja družina je kot celota toplokrven organizem, kar postane posebno očitno v dobi zaleganja.◀

Zaključna beseda

Članek sem napisal pod vplivom nekega toplega osebnega odnosa do Armbrusterjeve teorije. Ta teorija se mi zdi tako lepa in tako naravna, da mi je bilo vedno malo neprijetno, kadar sem naletel v strokovni literaturi na dokaze in ugovore, ki so jo skušali omajati v njenih temeljih. Sijajna Armbrusterjeva razprava o toplotnem gospodarstvu v čebelji družini je bila ena izmed najbolj spoštovanih knjig v moji čebelarski knjižnici. Često sem jo jemal v roke in se poglobljal v njeno vsebino. Ob njenem prelistovanju so se mi utrinjale misli, ki sem jih proti svoji navadi sproti zapisoval ob robu besedila. Nekaj teh misli sem tudi uporabil in vpletel med razmotrivanja v posameznih poglavjih pričujočega članka. Vse seveda po spominu, kajti knjiga, kakor cela moja knjižnica je zapadla žalostni usodi. Danes vem, da je ne bom videl nikoli več.

Pisal sem z neko neobičajno lahkoto. Stavki so se mi sami od sebe zlivali na papir. Kasnejših popravkov je bilo malo. Besedilo je v splošnem ostalo takšno, kakršno se je v prvem hipu, tako rekoč spontano izoblikovalo. Od tod izvira tudi nekoliko nedosledna razporeditev snovi. Članek sem namreč razdelil na poglavja prav nazadnje, ko sem videl, da se mi je snov preveč raztegnila in postala zaradi tega nepregledna.

Sele proti koncu članka sem zadel na težkoče. Pri zadnjem poglavju se mi je začelo pero nenadoma spotikati in zatikati. Nič čudnega! Težko je človeku pokopavati nekaj, kar mu je bilo prav posebno pri srcu. In vendar je bilo treba čitateljem pokazati še »drugo plat medalije«, zlasti če je ta, kakor vse kaže, ona prava stran, ki jo mora odlikovanec obrniti navzven, kadar pripne odlikovanje na prsa. A je že tako! Danes govori več razlogov proti Lammertovemu fenomenu, kakor zanj.

Nimam namena spuščati se v daljšo kritiko Lammertovemu fenomenu nasprotnih nazorov, dasi bi mogel celo na podlagi najnovejšega opazovalnega gradiva iznesti marsikaj, kar bi podkrepilo Armbrusterjevo teorijo. Zadostuje naj samo nekaj bežnih pripomb!

Oglejte si n. pr. 7. risbo, kjer sta vzporejena diagrama po Armbrusterjevih in Himmerjevih opazovanjih. Lepih Lammertovih period ni ne v tem, ne v onem diagramu, toda v nekih nejasnih obrisih jih bo nepristranski opazovalec zaslužil tu in tam, torej tudi pri spodnji krivulji, čeprav Himmer izrecno poudarja, da v poteku njegovih krivulj ni opaziti nikakih redovitosti. 3., 4. in 5. februarja je bila za časa Himmerjevega poizkusa vnanja toplina zelo enakomerna in vendar je zavalovila notranja toplina v treh mogočnih vzgibih docela v Lammertovem smislu. Vnanja toplina prav gotovo ni bila v nikakem odnosu z notranjo toplino, sicer bi se moral ta odnos pokazati tudi v poteku njunih krivulj. — Meni se ne zdi prav nič čudnega, če je redovitost pri večini krivulj tako zabrisana, da je sploh ni

mogoče ugotoviti. Saj je znano, kako občutljive so čebele pozimi že za najmanjše motnje. Kar spomnite se poročila iz Erlaugna, kjer je rečeno, da je celo kretanje opazovalcev pred žrelom panja vznemirjalo prezimujočo družino; ali Hessevega primera s sneženimi kepami, ki so vrgle čebele ne samo za hip, temveč za precej dolgo dobo iz ravnotežja. A koliko je takih motenj, za katere opazovalec sploh nikdar ne izve! Motnje ne nastajajo samo zaradi tresljajev, ki jih povzročajo ljudje, živali ali veter. Na čebele more neugodno vplivati tudi konsistenca medu, oblika in lega satov, nepravilna konstrukcija panjev, svetlobni dražljaji, stopnja nasičenosti zraka z vlago, prenapolnjeni blatniki, boleznι itd. itd. Motnje niso samo mehničnega izvora; lahko so tudi, kar smo že nekajkrat omenili, fiziološkega porekla in kdo ve, kakšnega še vse! A če redovitosti pri gibanju toplote v zimskem gnezdu čebel ni, zakaj je prišla do svojega izraza pri Lammertovem gradivu? Ritem ni nekaj takega, kar bi moglo slučajno nastati in Lammert ga ni vnesel v svoje krivulje iz nekih ornamentalnih nagibov. Preveč je bil resen in vesten, da bi namenoma potvarjal dejstva.

Kako zamotan je problem toplotnega gospodarstva pri čebelah, najlepše kaže naša 8. slika. Namenoma sem na njej vzporedil zopet dve krivulji istih dveh eksperimentatorjev kakor pri prejšnji risbi. Zgornjo krivuljo je dobil dr. Armbruster že od omenjene najšibkejše družine, pri kateri so bili prezimovalni pogoji najslabši, kar si jih moremo misliti, spodnjo pa dr. Himmer od neke družine, ki je prezimovala v kleti, lahko bi rekli, v zelo ugodnih razmerah. Vnanja zračna toplotina je bila pri prvi družini precej razgibana, pri drugi pa tako enakomerna, da prehaja krivulja, ki jo ponazoruje, že skoraj v ravno črto. Kljub temu ni v kretanju notranje toplote te in one družine, kar je razvidno iz ustrežajočih grafikonov, nikakih posebnih razlik.* Zanimivo je poleg vsega še to, da je poizkus končal tako, kot sta si ga bila znanstvenika zamislila in že naprej predvidela, vsak seveda pri svoji družini in v skladu s svojima nasprotujočima si teorijama. Kako naj si razložimo navedeni primer? Verjetna se zdi samo ena razlaga, in sicer ta, da so bili prezimovalni pogoji pri obeh družinah enaki; ali enaki v slabem, ali enaki v dobrem smislu. Toda to bi pomenilo, da dvomimo v verodostojnost znanstvenega gradiva. Ker bi bili taki dvomi neutemeljeni, mora pač ostati vprašanje odprto in nepojasnjeno. Tu zdrava pamet odpove in ne more več slediti čudni logiki na njenih potih.

Lammertova in Armbrusterjeva opazovanja so mnogi omalovaževali, češ da so bila izvršena s preprostimi živosrebrnimi toplomeri, ki morejo že sami po sebi dražče vplivati na čebele. Argument izgubi na svoji dokazilni vrednosti, če pomislimo, da so Gates, Brünnich in Reidenbach uporabljali pri svojih poizkusih prav take toplomere, a se njihove ugotovitve bolj približujejo rezultatom eksperimentatorjev, ki so delali s kompliciranimi termoelementi in termografi, kakor pa rezultatom prvih dveh opazovalcev. Končno ne sloni vse zgolj na poizkusnih pripravah! Tudi preprosti načini so že pripomogli do važnih odkritij, a še tako popolni opazovalni instrumenti lahko zapeljejo v zmoto. Nehote se pri tem spominjam lekarnarja, ki je hotel s »prostaškim« poizkusom (durch einen simplen

* Edina razlika je v tem, da se kreče Armbrusterjeva krivulja povprečno za 5 stopinj više od Himmerjeve.

Versuch), kakor se sam izraža, dokazati, da pri čebelah telesna toplina ni stalna, da je enaka, ali le za malenkost višja od topline obdajajočega jih zraka.* Za njegovo predrznost ga je dr. Brünnich strogo ukoril. V 55. letniku dunajskega »Bienenvatra« mu je ob tej priliki posvetil naslednje vrstnice: »V 10. številki Bienenvatra najdete članek lekarnarja Laznic, ki je vprašanje o telesni toploti čebel rešil na kraljevsko apodiktičen način. Tu se muči nekdo izmed nas z zamotanimi električnimi merjenji in s silno majhnimi, nalašč v te namene skonstruiranimi toplomeri, ne pravi samo dragocenega časa, temveč doprinaša k vsemu še gmotne žrtve, da naposled izve, kako je nekdo na podlagi resnično »prostaškega poizkusa« rešil vprašanje na kar najbolj preprost način.« — Nadalje poudarja, da imajo čebele zelo enakomerno telesno toplino okrog 38°C, kar nesporno sledi iz njegovih poizkusov, ki jih je izvršil s termoelektričnimi iglami in z majhnimi živosrebrnimi toplomeri. Do istih zaključkov je že pred njim prišel Cizielski. Zato se čudi Armbrusterju, da se temu dejstvu tako krčevito upira, namesto da bi se potrudil njegove ugotovitve z lastnimi poizkusi potrditi ali ovreči. Norčuje se iz lekarnarjeve teorije o torni toploti ter zaključuje: »Gotovo je, da pri tako važnih vprašanjih ne bodo odločevali »prostaški poizkusi«. Rešili jih bomo edino le s trudapolnim znanstvenim delom!« Kljub vsemu je imel »ozmerjani« lekarnar bolj prav kot pa na vzvišenem znanstvenem piedestalu stoječi učenjak. Danes so prirodoslovci na splošno prepričani, da so čebele sicer zelo navezane na toploto, da pa so mrzlokrvne živali, kakor vse druge žuželke.

Ako odprete znamenito Frischevo knjigo »Iz življenja čebel«, boste takoj na prvi strani našli na tele besede: »Če gleda veda na preproste stvari skozi preveč ostra očala, je možno, da vidi naravo izmalničeno, ali da je sploh ne vidi. Nekaj takega se je pred leti pripetilo uvaževanemu učenjaku, ko je v svojem laboratoriju raziskoval dovzetnost živali za barve...« Pisatelj ima v mislih monakoveškega očesnega zdravnika dr. C. v. Hessa, ki je s komplicirano električno aparaturo ugotovil, da so čebele za barve slepe, da vidijo svet le v odtenkih sive barve, kakor ga vidimo n. pr. mi na fotografijah. Frisch sam je kasneje njegove poizkuse obnovil, prikril pa jih je tako preprosto, da jih more za njim izvršiti vsak lajik brez posebnih stroškov. Z njimi je dokazal, da so bila Hessova raziskovanja v temeljih pogrešena. Čebele vidijo razen rdeče barve, ki se jim prikazuje kot nekaj zelo temnega, že skoraj kot črna, vse ostale barve prav tako kakor človek. Da izravna ta nedostatek, pa jih je narava ob-

* Lekarnar je meseca junija zgodaj zjutraj stresel večjo količino čebel v steklen polliterski valj, ki ga je zaprl z nekakim zamaškom iz valovite lepenke. Zamašek se je tesno prilegal obodu posode; v njej ga je bilo mogoče premikati kakor bat. Skozi zamašek je segal v notranjost toplomer za določanje tališča, kakršne uporabljajo kemiki. Čim je lekarnar valj zamašil, se je začel toplomer dvigati, dokler ni obstal pri 35,5° C. Vnanja zračna temperatura je znašala 17° C. Lekarnar je nato potisnil zamašek navzdol in zgnetil čebele na dnu posode, tako da se niso mogle več premikati. Posodo je postavil v drugo večjo posodo, napolnjeno z vodo, ki je imela 13,75° topline. Vse skupaj je odnesel v klet. Čez eno uro je padla toplina v valju na 22°, čez dve uri na 18° in čez nadaljnji dve uri na 14°, torej skoraj na nivo vnanje topline. Ko je čez 6 in pol ure zamašek nekoliko izvlekel in prinesel valj na vrt, kjer je bilo tedaj 22°, so čebele s pahljanjem dvignile toplino v posodi na 31° in kmalu za tem celo na 36° C. Lekarnar je bil mnenja, da se čebele razgrejejo, ker se s krili in telesci drgnejo druga ob drugo, in da lastne telesne toplote sploh nimajo.

darovala z ultravijoletno barvo, ki je človek sploh ne vidi. V mešovini teh dveh različic je svet v čebeljih očeh še vse bolj pester in čudovit kakor v človeških.*

Takih primerov bi mogli naštet še več. Primeri so poučni, ker kažejo, ne samo to, kako težavno je prodirati v skrivnostno snovanje nepreračunljive narave, temveč tudi to, da nobena teorija ni končno veljavna. Morda tudi Himmerjeva ne drži. Morda se je tudi med njegove poizkuse vrnila napaka. S tem seveda nočem reči, da ima baš Armbruster prav, hotel pa bi povedati, da je v problemu, ki se tiče toplotnega gospodarstva v čebelji družini, še marsikaj takega, s čimer se bo treba ukvarjati v bodočnosti. In ko bo kdaj kasneje nekdo tretji obnavljal zadevne poizkuse, se lahko izkaže, da sta se motila dr. Himmer in dr. Armbruster. »Errare humanum est!« — (Zmotljivost je človeška lastnost), pravi latinski pregovor. To je ena izmed redkih resnic, ki ji ni mogoče oporekati, ena izmed tistih resnic, ki visi kakor Damoklejev meč nad ubogim človekom, nad vsemi njegovimi dognanji in dejanji.

* Nekoliko razločka je tudi v področju zelenih barvnih odtenkov. Rumenkasto in listnato zelenih odtenkov čebele ne ločijo od čiste rumene barve, pač pa so zanje modrozeleni svetlobni žarki z valovno dolžino 500 do 480 milijonink milimetra dobro vidni. Ta modrozeleni barva je ultravijoletni kontrarna. Zato prihaja za čebele do izraza celo pri ploskvah, ki reflektirajo vse druge žarke razen ultravijoletnih. Svinčeno in cinkovo belilo sta n. pr. za naše oči enaki barvi kljub temu, da svinčeno belilo ultravijoletne žarke močno odbija, dočim jih cinkovo belilo hlastno požira. Za nas je ta razlika brez pomena, ker ultravijoletnih žarkov sploh ne vidimo, za čebele pa je belo samo svinčeno belilo, medtem ko se jim prikazuje cinkovo belilo v modrozeleni svetlobi. »Fantastično zveni,« pravi dr. Frisch, »toda iz skrbno izvršenih poizkusov nesporno sledi tale ugotovitev: Tam, kjer vidi človek zelen travnik, posejan z belimi cvetovi ivanjščic, mežikajo čebelam iz bledorumene trave modrozeleni zvezdice nasproti.«

Fr. L.:

Še o prahi matic

Pri čitanju članka o prahi v 8.—9. številke našega lista sem se spomnil, kaj so o tem že vse pisali razni tuji proučevalci čebeljega življenja. Pred kratkim sem imel v rokah znano delo nemškega čebelarja, kjer piše — sicer bolj pod črto in z drobnim tiskom — da bi bilo možno sparjenje matice s trom tudi v panju. Menda sem naredil pri tem odstavku celo vrsto vprašajev, ker kot praktik tega ne bom nikoli verjel, pa naj to trdi kdor koli; učenjak ali bedak. Verjel tega ne bom iz preprostega razloga, ker čebele niso zajci in ne spadajo k sesalcem.

Značilno je, da je znameniti pisatelj Maeterlink, tako točno opisal obhojo matice. Moral se je pač za svoje slavno umetniško delo o življenju čebel tudi znanstveno poglobiti v to snov, sicer bi bil s fantastičnimi opisi zašel predaleč od realnosti.

V teku svojega 40 letnega čebelarjenja sem presedel ure in ure pred čebelnjakom in opazoval čebele pri njihovem delu. A le enkrat se mi je posrečilo, da sem precej točno videl, kako se je matica sprašila. To je bilo pred kakimi 38 leti.

Pri nekem panju sem zapazil, da se troti kar usipajo iz žrela. Ker je bil to izrojenc, sem takoj zaslutil, da bo najbrž matica izletela na praho. In res se je prikazala kmalu nato na bradi. Obrnjena proti panju se je

nalahno spreletavala pred njegovim pročeljem, kot bi opazovala svoj dom. Polagoma se je začela oddaljevati, a ko je bila oddaljena kake tri metre, je bila še vedno obrnjena proti čebelnjaku. V tej razdalji sem opazil, da se je stvaril okrog matice cel venec trotov in sicer tako, da je bila matica točno v sredini, troti pa so plesali okrog nje v pravilnem krogu, v premeru dobrega metra. Nekaj trenutkov se je matica še nalahno oddaljevala, a naenkrat je pospešila svoj let in se nekako v kotu 45 stopinj pognala v višino. Venec trotov je pri tem dobil obliko pravcatega lija, oziroma spirale. Kljub vrtnčasti zmešnjavi sem matico še vedno razločil in tudi videl, kako se je v bliskovitem zaletu izmuznila iz živega lija trotov. Velika večina snubcev je mahoma zaostala in le nekateri so se v nekakem curku spustili za njo. Izmed redkih zasledovalcev se je eden kakor odtrgal od gruče in bliskovito šinil za matico. Videl sem še, da jo je dohitel in da sta v hipu omahuila za sosedovo hruško, ki mi je preprečila nadaljnje opazovanje. Od izleta iz panja pa do združitve ni pretekla niti cela minuta. Združitev se je izvršila kakih 20 metrov od čebelnjaka in približno ravno toliko nad tlemi. Tega ljubavnega direndaja se je udeležilo do 50 trotov. Bili so po večini iz istega panja kakor matica.

Ko mi je matica ušla izpred oči, sem šel nazaj k čebelnjaku in pazil, kdaj se bo vrnila. Čakal sem le nekaj minut; morda štiri ali pet — več gotovo ne. Priletela je precej sigurno in po nekaj zavojih sedla na brado med prašče se čebele, nakar je odbrzela preko njih v panj. Videl pa sem natančno svetlo nitko, ki se je vlekla za njo iz zadka — znamenje, da je bila praha uspešna.

Kasneje sem še večkrat oprezal pred čebelnjakom, da bi bil priča ponovni obhoji. Toda sreča mi ni bila naklonjena. Videl sem sicer še dosti matic, ki so odhajale na praho, a take parade trotov, kot sem jo zgoraj popisal, nisem več doživel. Pač pa sem opazil nekoč matico, ki je naravnost padla od utrujenosti na počevno nagnjeno desko ob spodnji vrsti panjev. Od nje je visela bela nitka, znamenje, da se je vrnila sprašena. Dolgo ni mogla vzleteti, a končno se je le dvignila in pristala na bradi najbližjega panja. Čebele pa so takoj zadržale vanjo. Zgrešila je svoj dom. Že se je stvaril okrog nje klobčič in komaj sem jo rešil iz smrtne objema s tem, da sem jo prijel s prsti in odgnal razjarjene čebele. Izgubljenko sem vtaknil v kletko in jo ponujal panjem, o katerih sem sumil, da bi znala imeti v njih domovinsko pravico. Po nekaj poizkusih sem našel pravega, ker so čebele v hipu oblegle matičnico in pričele prijazno pozdravljati pogrešano mater s pahljanjem kril. Odpri sem matičnico in kmalu videl, kako je oplemenjena gospodarica zlezla v spremstvu čebel med satje.

Šele po opravitvi matice se začne v panju novo življenje. Delo se vrši z večjo vnemo, roji začno izdelovati satje in prinašati obilnejšo obnožino. Prej so priletavale čebele s paše le nalahno posute s cvetnim prahom, to je s prahom, ki se jih je mimogrede oprijel med nabiranjem medicne. Sedaj pa jim lepé na zadnjih nožicah obsežne grudice obnožine. Čebelarjem, ki imajo panje z nepremakljivim delom, je redno prinašanje obnožine eden prvih znakov, da je matica sprašena. Sploh je nepremakljivo delo zelo dobra šola, ker je treba dostikrat le po opazovanju na bradi sklepati kaj se dogaja v notranjosti panja, medtem ko pri premakljivem delu lahko pregledamo panj, kadar hočemo in se lahko vsak hip prepričamo o stanju družine.

Vse tako kaže, da posvečajo čebele sprašeni matici večjo skrb in pozornost kot nesprašeni. V tem me potrjuje sledeče opazovanje: Na neki nesprašeni matici sem našel polno krpljev. Odpravil sem jih z vžigalico, ki sem jo bil prej vtaknil v lepljiv cepilni vosek. Matice nisem hotel okaditi z dimom, ker sem se bal, da bi jo čebele zaradi neprijetnega vonja zasovražile. Pregnati pa krpljev le nisem mogel; matica se jih je vedno na novo nalezla. Ko pa se je matica sprašila in je začela zalegati, tudi krpljev nisem več našel na njej. Morda je bil to le slučaj, a verjetneje se mi zdi, da so čebele sprašeno matico bolj negovale kot nesprašeno.

Končno še jezikovno drobtino! Včasih so rekli na Gorenjskem sprašeni matici, da je »obhojena«. Družec ali izrojeneec je pa »obhodil«, kar pomeni, da se je njegova matica sprašila.

Pirjevec Josip:

O narejenih rojih in prašilčkih

Članek tov. Žnidersiča na 115. strani 5.—6. številke Slovenskega čebelarja popolnoma odobravam. Le to bi hotel k članku pripomniti, da so za nekatere čebelarje, zlasti za začetnike popisani načini narejanja rojev prekomplificirani.

Imam stike s tukajšnjimi čebelarji in tudi s kmečkimi; marsikateri me pride vprašat za svet, kaj naj ukrene v tem ali onem primeru. Vsakemu rade volje ustrežem in mu na široko razložim, kaj mora storiti. Toda marsikdo ne razume moje razlage. Krivda je v tem, da nekateri čebelarji premalo ali sploh nič ne čitajo. Četudi prejmejo vsak mesec nov zvezek Slovenskega čebelarja, ga dostikrat od znotraj niti ne pogledajo.

Peljal sem se s kolesom k čebelam, pa me je srečal znanec — čebelar, ki se ukvarja s čebelami že več let. Sedaj ima 10 AŽ-panjev. Takoj mi je začel tožiti, da ni dobil do tedaj še nobenega roja, kljub temu, da ima 2 AŽ-panja že dalje časa pripravljena zanje. Ker je spomladanska, to je akacijeva paša minila in na rojenje ni bilo več misliti, ga vprašam, kakšne družine ima. Ko mi pove, da je nekaj družin zelo močnih, mu svetujem, naj roje napravi sam, a sem iz nadaljnjega razgovora kaj hitro spoznal, da nima o narejanju rojev nikakega pojma. Sicer me je ves čas pozorno poslušal, toda, ko sem z razlago končal, me je naprosil, naj mu roje kar jaz napravim. Seveda se tej prošnji nisem mogel upirati in sem mu čez nekaj dni željo z uspehom izpolnil.

Sem mali čebelar in imam sedaj 26 AŽ-panjev. Čebelariti sem pričel pred 10 leti. V teku svojega čebelarjenja sem pa sprevidel, da je brez tako zvanih prašilčkov težko čebelariti.

Vsak čebelar ve, kako nerodno je, če najdeš spomladi pri glavnem pregledu brezmatičen panj, a nimaš rezervne matice. Moraš ga združiti z drugim panjem ali pa matico kupiti. Jaz nisem nikdar v skrbeh zaradi matice, ker imam poleg 26 AŽ-panjev še 10 prašilčkov, ki jih vzdržujem predvsem zaradi tega, da so mi matice takoj pri roki, kadar jih potrebujem.

Čez zimo leta 1943.—1944. mi je padlo 6 matic, vendar nisem imel zaradi tega nikake škode. Iz prašilnikov sem preprosto prenesel sate s čebelami in maticami vred v osirotole panje in bili so zopet v redu.

Poznam čebelarje, ki imajo mnogo panjev, a niti enega prašilčka. Če pride jeseni ali spomladi kak panj ob matico, nimajo zanje nikakega nadomestila. No, potem moledujejo in prosjačijo okrog drugih čebelarjev, da bi jim odstopili rezervno matico, a ker tedaj vsakdo nerad oddaja matice, se le redkokdaj posreči, da jo dobe. Zato jim največkrat ne preostane nič drugega kot to, da brezmatično družino pridružijo drugi, ki je v redu in tako nehote zmanjšajo svoj čebelarski obrat. Vsega tega ne bi bilo treba, če bi se ob pravem času preskrbeli z rezervnimi maticami.

Čebele imam v neki vasi, ki je 15 km oddaljena od mojega doma. V čebelnjaku je prostora za 9 AŽ-panjev. Ker pa je čebelnjak nekoliko večji, je nastala ob strani panjev odprtina v širini 20 cm. To odprtino sem spretno izkoristil. Pri mizarju sem dal napraviti dvoje panjičkov, ki sta visoka toliko kot Žnideršičevi panji, široka pa le 20 cm. Tako sem dobil 4 prašilnike ali 2 AŽ-panja na 4 okvire. V vsakem panju lahko prezimita po dve matici, če pa spomladi katero odvzamem, mi ostaneta dve družini na 8 satih. Sate lahko po končani paši tudi iztočim, če mi je ravno do medu.

Ker so se ti prašilniki izkazali kot zelo priročni, jih priporočam vsem čebelarjem. Vsak prašilnik naj bo torej razdeljen v dva prostora, ki ležita drug nad drugim. V vsakem prostoru pa naj bo štiri ali celo pet satnikov. Tak panjiček ima visočino navadnega žnideršičevca, torej ima tudi medišče, ki ga lahko izkoristiš, ako spomladi matic ne porabiš.

Odkar čebelarim, to je v 10 letih, sem imel le 5 rojev in še te le ob začetku svojega čebelarjenja. Čim sem si toliko opomogel, da sem lahko roje delal sam, ne obiram več čebel po drevju.

Rad priznam, da čebelarju srce poskakuje, kadar v panjih šumi in se roj iz panja spusti. Res je tudi, da so naravni roji vedno boljši kot narejeni. Računati pa je treba s tem, da izrojenc zaradi razcepitve družine zelo oslabi in da dostikrat ob nepravem času roji. Pri nas rojijo čebele najraje ob akacijevi paši. Pri takem panju, ki ti je dal roj, pa se lahko obrišeš za akacijev med.

Proti naravnim rojem govore še nekateri drugi razlogi. Če imaš okoli čebelnjaka posajeno samo visoko drevje, je ogrebanje združeno dostikrat z velikimi mukami in težavami. Tudi celo popoldne zamudiš včasih pri kakem roju, preden ga spraviš na pravo mesto.

Tovariš A. P. iz Novega mesta mi je pisal, da mu je sedel neki letošnji roj na 6 m visoko drevo. Ko je bil pripravil vse potrebno, je zlezal na drevo, da bi roj ogrebel. Lestvo mu je držala žena, a ko se je spuščal z ogrebenim rojem po lestvi z drevesa, se je ta zlomila in padla na ženo. Tudi on je zropotal s čebelami vred na tla. K sreči nista dobila niti on, niti žena hujših poškodb, pač pa so ju čebele prav pošteno oklale. No, takih nevšečnosti si nihče ne želi, kdor pa ima z ogrebanjem rojev veselje in užitek, naj jih kar ogreba. Jaz se temu izognem z narejanjem rojev. Roje delam na zelo preprost način. Šest močno zaleženih satov prenesem iz kakega panja v drug, prazen panj, na starem mestu pa pustim matico, in tri slabše zaležene sate. Manjkajoče sate nadomestim v obeh panjih s satnicami. K matici se preselijo iz novega panja vse pašne čebele, mladice, ki so brez matice, pa si iz jajčec spodrede drugo. Oba panja kmalu pridobita na svoji moči in, če se obeta dobra ajdova paša, ju celo prestavim. Tako imam že prvo leto dobiček tudi od narejenega roja.

Desetdnevni čebelarški tečaj za začetnike

Od 19. do 29. novembra t. l. se je vršil v Ljubljani tečaj za čebelarje začetnike. To je bil že četrti čebelarški tečaj v tem letu. Financiralo ga je Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, deloma pa je prispevala k izdatkom tudi Čebelarška zadruga. V tečaj je bilo sprejetih 14 čebelarjev iz kmečko-obdelovalnih in vinogradniških zadrug, 14 zasebnih čebelarjev ter 2 čebelarja iz državnega sektorja. Udeležile so se ga tudi 4 ženske. Na tečaju so predavali tile tovariši: Arko Adolf, Bernot Zivko, Bukovec Avguštin, Cvetko Franc, Kobal Josip, Kovač Stane, Košmerl Vinko, Nemeč Vojko, Rihar Jože, Rojčec Vladislav, Rome France, Smole Viktor, Stefančič Ante in dr. Žibert. Predelali so dokaj obsežno učno snov, in sicer:

I. Iz anatomije in fiziologije:

1. Oblika in vnanje posebnosti čebeljega trupa. (Glava, oprsje, zadek, hitinjača, dlachi, barva in velikost čebel v raznih zemljepisnih širinah, telesne razlike med čebelami, maticami in troti.)
2. Organi, ki jih uporabljajo čebele pri nabiranju hrane. (Ustni deli, medna golša, noge, krila in tehnika letanja.)
3. Prebavila in žleze, ki so v zvezi s prebavo ali s krvnim obtokom. (Slinavke, goltne žleze, rektalne žleze in Malphigijeve cevke.) Bistvo prebave.
4. Srce in krvni obtok.
5. Dihala in dihanje.
6. Spolovila in razplojevanje. (Moda, jajčniki, jalorodnost in razne teorije o determinaciji spola.)
7. Voskovne žleze in proizvodnja voska. Celice in sat. (Geometrija in ekonomija pri graditvi satovja.)
8. Živčni sistem, čutila in čuti. (Možgani, ganglijski sistem, oči in vid, tipalnice in tip, vonj in vonjavne žleze.)
9. Zelo čebele, proizvodnja in posebnosti strupa; Pridobivanje strupa v zdravniške namene, forapin.
10. Anatomija jajčeca, žrke in bube. Klične plasti. Izrodki in abnormalni pojavi pri čebelah. (Dvospolne čebele, troti-ciklopi, beličnost, gluhavost jajčec.)

II. Iz biologije:

1. Linejev sistem in uvrstitev čebele v ta sistem. Bližnje in daljno sorodstvo čebel. (Samotarke, čmrlji, tropične čebele.)
2. Socialni vzpon čebel, čebelje pasme. Razvojna teorija v smislu dialektičnega materializma.
3. Bistvo čebelje družine. Polimorfizem pri čebelah in njenih ožjih sorodnikih. Prvotno in sedanje bivališče čebel. Zaleganje matic v koncentričnih krogih, razpored zalege, medu in obnožine v panjih.
4. Razvoj čebele od jajčeca do popolne žuželke. Metamorfoza pri žuželkah. Delovne skupine v panjih. Hrana. (Medicina, cvetni prah, voda.)
5. Rojenje in preleganje. (Vzroki rojenja, razne vrste rojev, izrojenec.)
6. Praha, umetna oplemenitev matic.
7. Čutno življenje čebel. (Posebnosti čebeljega vida, zaznavanje barv, tip, vonj, okus in sluh. Frischevi poizkusi.)
8. Duševne sposobnosti čebel. (Medsebojno obveščanje, spomin, orientacija, nagon in razum.)
9. Življenje čebel v poznem poletju. Trotovska vojna. Trotavost čebel in matice. Zadelovina in njen pomen.
10. Prezimovanje čebel.

III. Iz praktičnega čebelarstva:

1. Pogoji za uspešno čebelarjenje, lastnosti dobrega čebelarja. Čebelarstvo kot postransko opravilo, poklicno čebelarstvo. Čebelarjenje na med in na roje. Prvi poizkusi čebelarjenja, nabava čebeljih družin. Ravnanje s čebelami.

2. Čebelnjak in panji. (Panji s premičnim in nepremičnim satjem, topli in mrzli stavba, opravljanje panjev od zadaj in z vrha, listovni panj, satniki in njih mere. Razni načini razmestitve panjev, njih prednosti in pomanjkljivosti.)

3. Ročnosti pri opravljanju Žnideršičevega panja. Prvi izlet čebel, najvažnejša spomladanska opravila, preskrba čebel s hrano in vodo.

4. Pospeševanje razvoja čebel. (Spomladansko pregledovanje plodišč, izenačevanje, izpodrezovalni satnik, spekulativno pitanje.)

5. Prestavljanje in nastavljanje satov.

6. Čebelarjenje v rojilni dobi. (Priprava panjev na roje, ogrebanje, ločitev in združevanje rojev, prestrezanje, vsajanje in nadaljnje oskrbovanje rojev.)

7. Umetni posegi v naravni razvoj družine. (Preprečevanje in vračanje rojev, razni načini narejanja rojev, preseljevanje čebel iz kranjiča v panje s premakljivim satjem.)

8. Označevanje, izmenjavanje in dodajanje matic.

9. Točenje medu, pridobivanje medu iz kranjičev, čiščenje, hranjenje in uporaba medu.

10. Zazimovanje, jesensko združevanje družin, dopolnitev zimske zaloge, prezimovanje v mediščih in v kletih.

IV. Iz nauka o paši in medovitih rastlinah:

1. Odnosi med čebelami in cveticami. Nektarije, medenje, mana in njeni povzročitelji. Posredna gospodarska korist čebel.

2. Najvažnejše medeče rastline (kulturne in krmske, travniške in vrtno). Razne paše. Odvisnost paše od vremenskih činiteljev. Skrb za razmnožitev medečih rastlin.

3. Prevažanje na pašo. Izbira pasišč, prevozila, priprave za prevoz, oskrbovanje družin med potjo in na pasišču, povratek.

V. Iz nauka o dedovanju in vzreji matic:

1. Dedovanje v splošnem in posebej pri čebelah. Zakonita menjavost. Odbiranje družin po telesnih znakih in gospodarsko važnih lastnostih.

2. Pomen in namen plemenilnih postaj. Izkoriščanje rojevih in pristorjenih matičnikov. Presajanje matičnikov. Prašilniki in matičnjaki. Uporabnostna, čista in visoka vzreja.

3. Priprava rednika za uspešno negovanje matičnikov. Težji vzrejni načini. (Vzreja ob rezih na satih, vzreja z izrezovanjem celic, vzreja s prenašanjem ličink.) Sejanje čebel in naselitev plemenilnikov. Prodaja in razpošiljanje matic.

VI. Iz nauka o čebeljih boleznih in sovražnikih:

1. Bolezni zalege. (Huda in prizanesljiva gniloba, vrečavost, poapnela, okamenela in prehlajena zalega.)

2. Bolezni odraslih čebel. (Nosemavost, pršičavost, majska bolezen, griža, paratifōza, melanoza, rogavost.)

3. Sovražniki in škodljivci čebel. (Živalski in rastlinski). Ropanje in preprečevanje ropa.

VII. Iz politično gospodarskih ved:

1. Struktura našega gospodarstva — načrtno gospodarstvo.

2. O vzgoji in nalogah mladine. (Analiza političnega položaja.)

3. Nova Jugoslavija. Politično teritorialna razdelitev in izgradnja oblasti. (Gospodarska obnova, v katero je vključeno tudi čebelarstvo.)

4. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, njegove naloge in upravna zgradba.

5. Zadrugištvo in njegov pomen v novi Jugoslaviji. (O kmečko-obdelovalnih zadrugah.)

6. Čebelarska zadruga za Slovenijo in njena organizacija.

V dopolnilo k predavanjem je bil predvajan švicarski ozkotračni film, ki je last Čebelarske zadruge in prikazuje zanimivosti iz življenja čebel. Predavanja so bila vsak dan od 8. do 15. ure v sindikalni dvorani Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo na Poljanski cesti, popoldanske vaje, ki so trajale od 15. do 17.,

včasih tudi do 18. ure, pa po večini v prostorih Čebelarke zadruga na Tyrševi cesti.

Spored praktičnih vaj je bil naslednji:

1. Ogljed čebelnjaka. Stavbni načrti. Posebnosti modernega čebelnjaka. Barvanje panjev.

2. Obisk v združni mizarnici. Opis in mere AŽ-panja. Razne rešetke in njih uporaba. Begalnice v raznih oblikah. Eksportni panj, polovičar, kranjič.

3. Ogljed orodja in najvažnejših čebelarških priprav. (Grebljica, izpodrezovalni noži, kadilniki in Dathejeva pipa, čebelarško pokrivalo, lese in zaporce, razpršilnik, sipalniki, pitalniki, trotovniki, ujemalniki in vrše za roje.

4. Prirezovanje letvic za satnike. Zbijanje satnikov. Izdelava preproste kozice za sate. Zabijanje kvačic.

5. Zazičevanje satnikov. Utiranje žice v satnice s kolescem in na električni način.

6. Ogljed zadružne satnišnice. Sortiranje in spravljanje voščin. Sončni topilnik. Stiskalnice za vosk. Kuhanje voska, priprava voska za prodajo.

7. Ogljed orodja in priprav za vzrejo matic. (Vzrejne letvice in satniki, razne vrste matičnic, plemenilniki in hramčki, sejalnik in osnovalnik, izsekovalne cevke in drugo drobno orodje.

8. Obisk v bakteriološkem zavodu. Ogljed kužnih kali pod mikroskopom.

9. Ogljed združnih poslovnih lokalov in skladišča za med. Posode za med, čistilniki in sita. Točila in priprave za odkrivanje medenih satov. Točenje medu. Pravilno ravnanje z medom.

10. Izdelovanje slamnic in prešitih odej iz časopisnega papirja.

V nedeljo 24. novembra so napravili tečajniki z avtobusom celodnevni izlet v Zasavje in na Dolenjsko. Pot jih je vodila najprej v Ponoviče pri Litiji, kjer jim je upravitelj državnega posestva tov. Šušteršič razkazal razne gospodarske naprave, hleve in čebelnjak. Po kosilu, ki je bilo pripravljeno v graščinskih prostorih, so se odpeljali v Dob pri Mirni; spotoma so se ustavili v Reki in si ogledali zemljišče za novo snujočo se plemenilno postajo. V petek 22. novembra so tečajniki prejeli proste vstopnice za predstavo v kinu Union. Tako so imeli priliko videti dokumentarni ruski film »Prisega«. Razen tega jim je bil v sredo 27. novembra omogočen obisk dramskega gledališča. Molièrove »Učene ženske« so s pestrimi scenami, bogatimi kostumi in zabavno vsebino kakor poklicane za to, da zamamijo gledališkega novince. Pretežni del tečajnikov pa je bil tedaj prvokrat v večjem mestnem gledališču.

Na narodni praznik 29. novembra so se udeležili mladi čebelarji in čebelarke sindikalne proslave v združnih prostorih, po proslavi pa so si ogledali razstavne dvorane v Narodnem muzeju.

Tečaj je bil zaključen v soboto 29. novembra z izletom na Vrhniko. Referent za čebelarstvo pri Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo tov. Košmerl je peljal izletnike najprej v Gromovo mizarško delavnico, nato pa mimo Močilnika in drugih izvirkov Ljubljane na Verd. Po ogledu državnega posestva, šole za traktoriste, čebelnjaka in raznih poljedelskih strojev, je povabil upravitelj posestva tečajnike in predavatelj h kosilu. Povabilo je bilo z odobravanjem sprejeto, saj so bili zaradi dežja, premraženosti in daljše hoje, skoraj vsi naravnost potrebni toplega okrepčila. Kosilo je bilo proti pričakovanju okusno in obilno. Zato je dobra volja vidno rastla in so nekateri le neradi vstali od mize, ko se je bilo treba posloviti od gostoljubnega upravitelja in vodje traktorske šole ter oditi nazaj na Vrhniko.

Na Vrhniki je bil poslovljni sestanek v gostilni »Mantua«. Med zakusko, ki so jo pripravile žene vrhniških čebelarjev v zvezi z AFZ in Čebelarstvo družino, so se vrstili pozdravi in zahvalni govori, v katerih so govorniki podčrtavali naklonjenost naše oblasti, ki tako vzorno skrbi za izobrazbo delovnega ljudstva. Ministru za kmetijstvo in gozdarstvo, tov. Hribarju, je bil s sestanka poslan pismeni pozdrav, za KP pa je bila zbrana večja vsota denarja. Pred odhodom vlaka v Ljubljano je tov. Arko razdelil med tečajnike strokovne knjige, ki jim jih je poklonila Čebelarška zadruga. Velikodušnega darila so bili vsi zelo veseli. Knjige ne bodo samo poglobile znanja, ki so si ga pridobili na predavanjih, temveč jim bodo drag spomin na lepe ure, ki so jih preživel v teh desetih dneh v Ljubljani.

-cc

Opazovalne postaje

Prva slana je pobelila Gorenjsko 8., Dolenjsko pa 12. oktobra. V nekaterih krajih Dolenjske so jo imeli potem še 17., 18. in 19. oktobra. Prvi sneg smo dobili 22., odnosno 25. v mesecu. Ta je še v večji meri ohladil zemljo in ozračje. Med dežjem je padal sneg 27. oktobra, kakor tudi od 29. do 31. oktobra. Zima je nastopila kaj kmalu in skoraj nenadoma. Čebele so se struile v zimsko gručo. Selnica in Tržič poročata, da so dne 18. oziroma 19. čebele zadnjič prinesle obnožino. V večini primerov so bile čebele ob nastopu hladnih dni še nezapažene.

Mesečni povpreček za oktober 1946

Toplina	Padavine	Izlet	Poraba
6,89° C	103,7 mm	13 dni	64 dkg

Krka. AŽ-panje smo zazimili z 10–15 kg hrane; kranjiče smo večji del razdrli, zival in tisto malenkost medu, ki so ga imeli, pa dodali šibkejšim AŽ-družinam.

Novo mesto. Slabo bo, ako ne bo mogoče dopolniti zimske zaloge s sladkorjem. Saj imajo nekatere družine komaj 5–6 kg medu. Ropanja po ajdi ni bilo, ker čebel ni vabil duh po ajdovu, ki ga v panjih ni bilo.

Selnica ob Dravi javlja edini donos 5 dkg v mesecu s pripombo: sončnice.

Mala Nedelja. Panjem sem odvezel med. Trije panji so mi dali po 7 kg, štirje po 2 kg medu. Dvema izročencema in dvema rojema sem moral dodati hrano za zimsko zalogo. Tako sem dobil od 11 družin skupno 22 kg medu, to je 2 kg na panj. Tisti, ki so točili med spomladi, sedaj na vse grlo vpijejo, da moji podatki o gibanju tehtnice niso pravilni. Prav gotovo drži, da bi vsi točili, ko bi suše ne bilo in vsi vemo, da je bilo ravno zaradi tega v hribih nekoliko bolje kot v nižinah. Omenjam tudi, da se pretežna večina čebelarjev preveč zanaša na krmilni sladkor. Treba pa je misliti že poleti na to, da je čebelam potrebna hrana za zimo. Med sem razdal med sosede in se jim na ta način obdolžil za razne usluge, ki so mi jih bili storili lani ob vrnitvi iz izgnanstva.

Cezanjevci. Opazovalni podatki veljajo samo za 16 dni, in sicer od 15. oktobra dalje.

Opozorilo podružnicam in opazovalcem! 1. Tiste podružnice, ki še niso ustanovile odseka za medeče rastlinstvo in opazovalne postaje, naj to čim prej store. Odsek ima tele naloge: propaganda za setev in saditev medečega rastlinstva, ure-

ditev parcel za medeče rastlinstvo, pravilno izkoriščanje pasišč, vzdrževanje opazovalne postaje itd. — 2. Na zadnji seji širšega odbora Čebelarke zadruga je bil storjen sklep, da bo ena izmed prihodnjih številok »Slovenskega čebelarja« posvečena vprašanjem, ki spadajo v področje našega odseka. Prispevajte z mislimi in članki za to številko!

Podroben pregled za mesec oktober 1946

a) Meteorološki podatki

Kraj	Višina nad morjem	Toplina zraka			Dni je bilo						
		najvišja	najnižja	srednja mesečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	poljasnih	jasnih	vetrovnih
		C°									
Breg — Trzič	483	24	-6	6,91	14	12	3	14	8	11	4
Kranj	385	—	—	—	15	11	3	13	6	11	25
Virmaše — Škofja Loka	361	18	-4	5,51	18	9	2	14	6	11	28
Bistra — Borovnica . .	290	24	-4	6,50	16	10	2	15	7	10	22
Kalce — Logatec	494	16	-6	5,30	12	8	3	12	8	13	27
Ribnica	500	23	-6	6,78	23	—	3	6	17	7	—
Krka	300	25	-5	9,75	15	4	3	15	4	12	21
Pluska — Trebnje	207	22	-7	7,00	5	11	2	14	13	1	26
Novo mesto	180	25,5	-6,5	8,09	14	9	4	13	6	12	3
Vavpčja vas — Semič . .	280	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sv. Lovrenc na Pohorju	442	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Selnica ob Dravi	324	25	-9	6,33	17	7	3	13	10	8	—
Mala Nedelja	279	19	-4	7,24	8	7	1	8	12	5	8
Cezanjevci	182	23	-2	5,71	1	5	2	5	8	4	10
Turški vrh — Ptuj	336	19	-4	7,66	14	7	3	11	11	7	14

b) Podatki o gibanju tehtnice

Kraj	Panj je na teži									
	pridobil v			izgubil v			v mesecu čistih dkg		največ pridobil	
	1.	2.	3.	1.	2.	3.	pri-	po-	dkg	dne
	mesečni tretjini dkg						dobil	rabil		
Breg — Trzič	—	—	—	30	10	20	—	60	—	—
Kranj	—	—	—	25	10	15	—	50	—	—
Virmaše — Škofja Loka	—	—	—	—	30	10	—	40	—	—
Bistra — Borovnica . .	—	—	—	—	20	40	—	60	—	—
Kalce — Logatec	—	—	—	20	20	30	—	70	—	—
Ribnica	—	—	—	30	30	30	—	90	—	—
Krka	—	—	—	15	40	20	—	75	—	—
Pluska — Trebnje	—	—	—	10	15	5	—	30	—	—
Novo mesto	—	—	—	15	—	20	—	35	—	—
Vavpčja vas — Semič . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sv. Lovrenc na Pohorju	—	—	—	50	45	10	—	105	—	—
Selnica ob Dravi	5	—	—	25	35	10	—	65	—	—
Mala Nedelja	—	—	—	40	—	—	—	—	—	—
Cezanjevci	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turški vrh — Ptuj	—	—	—	40	30	20	—	90	—	—

KAJ ZNANCEV ŽE ZASULA JE LOPATA...

† MONSINJOR FRANCIŠEK ADAMEC

V zadnji številki Slovenskega čebelarja je izšlo obvestilo, da je letošnjega 12. novembra dopolnil 80 let plodovitega življenja in si naložil deveti križ na rame eden izmed najvidnejših predstavnikov češkega čebelarstva, dekan v Bystrecu pri Brnu Msgr. Francišek Adamec. Toda še preden so naši čitatelji dobili številko v roke, je prišla s Češkega žalosna vest, da je osemdesetletni jubilan umrl. Z njim so zgubili češki čebelarji strokovnjaka, ki se je 57 let nesebično in živahno udeleževal v njihovih vrstah. Za Češko in posebej še za Moravsko čebelarstvo si je pridobil neprecenljive zasluge; pri krajevni čebelarski organizaciji, pri osrednji zvezi ali pri kateri koli prireditvi se ni ničesar ukrenilo brez njegovega nasveta ali sodelovanja. Kot praktičen čebelar z dušo in

telesom je prav toliko časa zalagal vse češke čebelarske časopise in periodične publikacije s strokovnimi članki, ki so se odlikovali po dovršenosti, stvarnosti in popolnem obvladovanju vseh čebelarskih problemov. Napisal je poleg tega več čebelarskih knjig.

Že od nekdanj se je zanimal za čebelarske razmere pri slovanskih narodih in vzdrževal stike z znamenitimi možmi čebelarskega sveta, predvsem seveda s slovanskimi. Zaradi svojega plemenitega nastopanja je bil splošno priljubljen in spoštovan ter je bil deležen najvišjih časti in priznanj.

Adamec je bil po sedanji vojni član uredniškega odbora Češkega včelača, ki je sedaj začasno združen s sestrskim glasilom Včelo Moravsko. Kakor dolga leta pred vojno v Včeli Moravski, tako je tudi v Českem včelaču nadaljeval z urejanjem rubrike »Vprašanja in odgovori«, dasi je tožil, da mu peša vid. Tudi za čebelarstvo po svetu se je še prav tako zanimal kot nekdanj, saj je bil med prvimi iz inozemstva, ki je po osvoboditvi obnovil naročnino na našega Čebelarja.

Ko se sklanjajo češki čebelarji nad krsto nepozabnega pokojnika, se zavedamo tudi slovenski čebelarji nenadomestljive izgube, ki jih je z njegovo smrtjo zadela. Obenem jih prosimo, da sprejmejo izraze našega iskrenega sožalja.

† IVAN GOSTINC

Vse, ki smo ga poznali, je presunila žalostna vest, da je najstarejši čebelar v naši družini, Gostinc Ivan na smrtni postelji. Vendar smo na tihem upali, da ni tako hudo in da ga bomo še imeli priliko videti. Saj je bolehal že tri leta; večkrat je legel, pa se je vedno znova opomogel, vstal in se takoj napotil k svojim čebelicam, ki jih ni nikoli pozabil. S težavo in ob dveh palicah je prilezel do čebelnjaka, pobrskal pri tem ali onem panju, prisluškoval kako je z njegovimi ljubljenkami in zadovoljno kimal z glavo, če je našel vse v redu. Nekega dne v septembru je spet hotel obiskati svoje družinice, a ko je

prestopil prag hiše, se je že po nekaj korakih zrušil in omedlel. Od tedaj se ni več dvignil iz postelje. 6. septembra t.l. je za vedno zatislil svoje oči.

Rajniki Gostinc je bil rojen 15. decembra 1867. leta. V čebelarški stroki je bil samouk. Bil je spreten čebelar in se ni dal z lepa prekositi od drugih. Sladkorja za krmljenje čebel ni poznal. Vztrajal je pri tem, da morajo čebele prezimovati na medu, ki je zanje edino pravilna hrana. Saj medu vendar ne kopičijo v panjih za čebelarja, temveč zase. Zato jim ga čebelar ne sme nikdar toliko odvzeti, da bi na pomlad stradale.

To so načela starih kranjičarjev, ki sladkorja in umetne hrane pri čebelah niso poznali, a so kljub temu z uspehom čebelarili. Gostincu so bila ta načela sveta in jih ni nikdar opustil.

Čebelaril je od leta 1913. pa takorekoč do svojega zadnjega diha. Imel je posebne panje, ki so bili dokaj prostorni, a so bili v njih sati razporejeni prečno. Topla stavba je bila po njegovih nazorih mnogo boljša od mrzle. Žnideršiču se ni mogel privaditi. Trdil je celo, da so čebele v AŽ-panjih dosti bolj hude, kot v njegovih.

Vsi smo Gostinca cenili kot poštenega in odkritega človeka. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu. Naj mu bo lahka slovenska zemlja, ki jo je tako nesebično ljubil!

† VIDIC FRANC

Ne daleč od Litije leži v prisojnem bregu vas Tenetiše. Tam je do nedavnega čebelaril Franc Vidic, po domače Matjaž. Nikoli ni zahajal v družbo, temveč je vse nedelje in ostali prosti čas prebil pri svojih čebelicah. Bil je zelo skušen čebelar; saj je čebelaril že od svoje mladosti.

Vidic je bil rojen leta 1878. Leta 1911. je prevzel po svojem očetu posestvo in z njim tudi čebelarstvo, ki je bilo pri tej hiši že od nekdaj.

V času osvobodilne borbe sta bila oba Vidičeva sinova v partizanskih odredih. Zato je grozila Vidičevi družini nevarnost izselitve. Da se tej izogne, je za Veliko noč leta 1943. vsa družina zapustila domačijo in

odšla v gozd. Pozneje je Vidic večkrat pripovedoval, da mu je bilo za časa življenja v gozdu najhuje za čebelicami. Vedno ga je skrbelo, če jih bo ob osvoboditvi še kaj našel živih. Ker pa mu jih je ves čas njegove odsotnosti vestno oskrboval naš splošno znani in najstarejši čebelar litijskega okoliša Bernik z Brega, so se mu čebelje družine celo pomnožile.

Ko se je po končani vojni zopet zbrala vsa družina doma, je Vidic pričel znova vestno čebelariti. Toda ni mu bilo dano, da bi dolgo časa užival sadove svobode, po kateri je tako hrepenel med pregnanstvom. 14. julija 1946 je nenadoma umrl zadet od kapi.

Ob njegovi smrti je bilo v čebelnjaku 38 družin, med njimi 18 AŽ-panjev, ki si jih je bil omislil leta 1923, po nasvetu že omenjenega Bernika. Ta ga je tudi uvedel v novodobno čebelarjenje s premičnim satjem. Ostali panji so bili eksportovci in polovičarji; kranjiče je bil mož docela opustil.

S pokojnim Vidicem je legel v grob eden izmed najstarejših čebelarjev tega kraja. Bil je sicer čudak, neprijatelj družbe in zaprt sam vase, toda bil je vzoren čebelar ter je kot tak užival velik sloves med svojimi vrstniki. Upamo, da njegov sin Franc, ki je prevzel v oskrbo čebelice, ne bo zaostajal v čebelarških spretnostih za svojim očetom.

† SOKLIČ IVAN

Dne 5. aprila 1945 je umrl v Zalogu pod Sv. Trojico pri Moravčah Soklič Ivan, gostilničar in bivši predsednik Čebelarške podružnice v Krtini. Rojen je bil 18. maja 1879 na Bohinjski Beli na Gorenjskem. Tam je pričel čebelariti že z 12. letom. Leta 1906. je prišel s svojimi čbesticami v Zalog pod Sv. Trojico, kjer je kupil večje posestvo in odprl gostilno. V njegovi gostilni si dobil vedno dobro kapljico, pa tudi kaj za prigrizek. Zato ji ni manjkalo gostov. Posebno radi so zahajali k Sokliču čebelarji in kadar so se zbrali pri njem, tedaj se je pogovor sukal samo okrog čebelic.

Soklič je čebelaril po večini v kranjičih. Vsako leto je prezimil od 30 do 50 panjev, kakor so pač družine rojile. Spomladi je prodal toliko družin, da jih je obdržal zase še vedno 15 ali tudi več za nadaljnjo razmnožitev. Čebelaril je torej predvsem na roje, po načinu starih gorenjskih čebelarjev. Bil je sicer nasprotnik pitanja čebel s sladkorjem, a ko je bila sila, se je le vdal in tudi on segel po tej zasilni prehrani.

Ko je bila v Krtini ustanovljena čebelarška podružnica — sedaj čebelarška družina, je postal njen zvest in delaven odbornik, po smrti predsednika, pok. Janka Rahneteta, bivšega notarja na Brdu pri Lukovici, pa je prevzel predsedstvo podružnice.

Čebelarji krtinske čebelarške družine so ponosni, da je živel med njimi tako vnet čebelar. Te vrstice naj bodo njemu in njim v spomin na dobrega prijatelja — čebelarja Sokliča.

Jubilej čeških čebelarjev. »Roke imamo, bili smo in bomo! Pravica še živi! Nobeno drevo še ni zrastle do neba. Božji mlini meljejo počasi, toda sigurno...« S temi besedami so se v svojem glasilu leta 1958. ločili češki čebelarji od svoje svobode. 9. maja 1945 so ti mlini domleli, češki čebelarji so zopet svobodno zadihali in pričeli z obnavljanjem svojega čebelarstva in čebelarске organizacije. Oboje je bilo pred vojno na zavidljivi višini. Njih časopis *Česky včelař* se je kosal v prvenstvu z najboljšimi svetovnimi čebelarskimi časopisi in bil pravi ponos čeških čebelarjev. Po izgonu nemškega okupatorja je bilo vse to na tleh in pričeti je bilo treba od kraja. Zato je razumljivo, da je osemdesetletni letošnji jubilar *Česky včelař* skromen, kakor še menda ni bil, od kar izhaja. Toda oprt na 80-letno tradicijo vzgojnega in strokovnega dela tisočev marljivih in nesebičnih sodelavcev, ki so vanj vlagali svoje najboljše misli, predloge in pobude, je jubilar mladeniško čil nastopil svojo novo pot ob odločni volji čebelarjev, da z vso močjo zgrabijo za delo tam, kjer so pred okupacijo nehali in že v letošnjem jubilejnim letu dogradijo in izpopolnijo svojo organizacijo. Mislijo že tudi na povezavo slovanskih čebelarjev in na obnovo Vseslovanske čebelarске zveze, katere glavno tajništvo je bilo pred vojno v Pragi. Češki čebelarji so zapisali na svoj prapor te-le besede: »Hočemo, da bo dobro ime češkega čebelarstva zopet postalo znano po vsem kulturnem svetu.«

Na pragu nove dobe njihovega društvenega življenja želimo češkim tovarišem, da bi imeli pri vsem svojem obnovenem prizadevanju čim lepše uspehe. Debevec.

Dr. Morgenthaler — šestdesetletnik. 18. oktobra 1946 je praznoval dr. Morgenthaler šestdesetletnico svojega rojstva. Vsi čebelarski listi so se ob tej priliki spomnili velikih zaslug, ki si jih je pridobil jubilar za čebelarstvo. Svojo kariero je nastopil 1. maja 1913. l. kot asistent prof. Burrija na bakteriološkem zavodu v Liebefeldu. Burri je malo pred tem uspešno zaključil raziskovanja o povzročiteljih gnilobe. Ker pa je bil prezaposlen z drugimi opravili, je raziskovanje čebeljih bolezn

prepustil mlademu in sposobnemu dr. Morgenthalerju. Ta se je tako poglobil v poverjeno mu nalogo, da je kmalu zaslovel ne samo doma, temveč daleč preko mej ožje domovine kot temeljit poznavalec povzročiteljev čebeljih bolezn, zlasti kot poznavalec na Angleškem ravno tedaj odkritega povzročitelja akariose. Po njegovi zaslugi se je kasneje osnoval na zavodu v Liebefeldu poseben oddelek za čebelarska raziskavanja. Nešteta poročila in razprave, ki jih je objavil s svojimi sodelavci, pričajo o vsestranski delavnosti te znamenite ustanove.

Dr. Morgenthaler se je intenzivno udejstvoval tudi v čebelarskem društvenem življenju. Danes je predsednik Zveze nemško-švicarskih prijateljev čebel in glavni urednik glasila »Schweizerische Bienen-Zeitung«.

Položaj francoskih čebelarjev. Tudi iz drugih dežel prihajajo poročila o izredno slabi čebelarski letini. Prav tako kakor pri nas, pa se pojavljajo marsikod težave zaradi nabave krmilnega sladkorja. V dvojni številki *L'abeille de France*, ki je izšla za oktober in november 1946 je H. Dromard, blagajnik Čebelarске zadrage za Francijo objavil prošnjo, naslovljeno na poljedelskega ministra, v kateri popisuje kritično stanje francoskih čebelarjev in prosi za dodelitev denaturiranega sladkorja. »Tako slabe letine,« pravi v prošnji, »ne pomnijo najstarejši čebelarji. Zaradi neugodnega vremena (pri nas je bila suša, v Franciji moča,) in preobilnega rojenja je štiri petine vsch panjev v Franciji brez zimske zaloge. Čebelarska zadruga je v l. 1945, v polni meri izvršila svojo dolžnost. Večino medu je oddala za bolnišnice, sirotišča in deco v mestih. Niso krivi niti zadruga, niti člani — čebelarji, ako ni bila tudi deca deležna oddanega medu. Sovražniki zadruge rovarijo proti njej, češ da je med prodajala po 400 fr. za kg. Toda tako ceno je imel med le na črni borzi, in sicer med, ki je bil uvožen iz inozemstva. Zadržniki so vestno izpolnili svojo dolžnost in prosijo, da se jim sedaj ne kratijo pravice. — Leta 1956. je bilo čebelarstvo Francije ogroženo zaradi uvoza cenene inozemskega medu. Samo odločnim ukrepom oblasti se moramo zahvaliti, da je bilo čebelarstvo Fran-

cije tedaj rešeno propada. Danes je ogroženo čebelarstvo Francije zaradi nezadostnih zimskih zalog. Stojimo na pragu zime, o krmilnem sladkorju pa ni ne duha, ne sluha. — Ne drži izgovor, da ni v Franciji dovolj sladkorja. Zakaj ne dovoli vlada uvoza tujega sladkorja? Ali ni dovolila uvoz strupov za škropljenje sadnega drevja iz Amerike? In ti strupi bodo v letu 1947. uničili brez števila čebel. — V Belgiji, Svici in v Angliji so vlade preskrbele čebelarjem denaturiran sladkor brez vsakih protidajatev. Čebelarji Francije pa so pripravljani na protidajatev, ki jih bo predpisala vlada v prihodnjem letu, če bo letinja količjak ugodna. Zadovoljujejo se z denaturiranim sladkorjem in niso nikdar zahtevali še kaj drugega.

Cene v Franciji. Surovo maslo stane v mlekarnah kg 276 fr., pasterizirano in kontrolirano maslo kg 287 fr., točeni med svetle barve kg 244 fr., točeni med temno rdeče barve kg 215 fr., panji — koši, naseljeni in težki od 15 kg dalje kg 68 fr.

Malomarnost ali nevednost? Letos so julija meseca v Bencih — Petoševcih pri Lendavi mlátili na mlatilnico. K mlatalnici je pripeljal posestnik Slanek iz Križevcev svoje žito, konja pa je izpregel in ju privezal kakih 30 metrov proč od čebelnjaka, ki je last Siliča Riharda. Ker je bila huda vročina, so bile muhe zelo nadležne. Konja sta se jih otepala z repi in s tem razdražila čebele v bližnjih panjih, da so se začele zaganjati vanja in ju pikati. Kmalu je plesal okrog njiju cel roj čebel. To je postalo za konja usodno. Eden od obeh se je odtrgal in zbežal, drugi pa je bil menda pretrdno privezan in ni mogel zbežati. Dobil je toliko čebeljih pikov, da je kasneje poginil. Vsi poizkusi, da bi ga rešili, so bili zaman. Pirjevec.

Škodljivci satja. V 8.—9. številki »Slovenskega čebelarja« nam je S. R. pod naslovom »Zveplanje« na kratko osvežil spomin in opisal razne načine shranjevanja in obvarovanja satja, odnosno voščin pred uničevalko — veččo. Tej škodljivki je treba zlasti sedaj, ko nam je okupator uničil precejšen del našega čebelarstva, posvečati še večjo pozornost kot kdaj prej. Napovejmo ji vsi čebelarji neizprosno boj in jo z vso našo pazljivostjo zasledujmo in uničujmo! Navedbe pisca, da je stari način zatiranja in ugonabljanja zarodkov večše z žveplanjem za čebele škodljiv, da žvepleni hlapi pospešujejo razjedanje in rjavenje želez-

nih delov pri omarah itd. se popolnoma ujemajo z mojimi ugotovitvami. Tovarishi čebelarji! Bil bi že skrajni čas, da bi tudi pri čebelarstvu iztrebili stare navade ozir. načine uporabe žvepla. Žveplanje satja te nehoti spomni na barbarstvo usmrčevanje čebeljih družin, ki so preko leta pridno donašale med, gradile satje, oplojevale cvetove sadnih dreves itd. Žveplo ni danes v čebelarstvu nič več potrebno, ker poznamo že več drugih dobrih in preizkušenih načinov obrambe proti večšam.

Za razkuževanje in obrambo satja pred napadi večše uspešno uporabljam Braunov »Moltin«, preparat, ki je po kemični sestavi dokaj podoben paradichlorbencolu. Zeleti bi bilo, da bi se oglašili še drugi tov. čebelarji, ki uporabljajo to ali morda kakšno drugo sredstvo, ter nam kaj več povedali o svojih izkušnjah in uspehih. Ravnik.

Kaj je z udarjanjem na koso, ko je roj v zraku? — Stari čebelarji so nam zagotavljali, da je mogoče preprečiti uhajanje rojev z udarjanjem na koso. Pozneje smo slišali in brali, da je to bajka, nekaka čebelarska vraža. Poznam pa mladega in razumnega čebelarja, ki zna še kaj več, kot hruške peč, pa tudi tolče na koso, če se mu kak roj noče zbrati. Sam je trdno prepričan, da to pomaga.

Ce to premišljujemo, moramo priti do sledečih ugotovitev: za glasove so čebele res prav malo dovzetne, rekel bi, da so brez posluha. Le zaigray jim ob odprtem panju, n. pr. na gosli, najživahnejše poskočnice, pa se niti ena ne bo zmenila za tvojo umetnost. Opazuj jih poleti, ko se pripravljajo k nevihti. Ob močnem tresku se vsujejo čebele domov, kljub temu, da še sije sonce v okolici čebelnjaka in v obsegu njih leta. Se večji naval nastane pri žrelih, ko zagrnejo oblaki sonce. Čebele so tedaj najprej začutile grom. Zračni tresljaji so jih opomnili na pretečo nevarnost, one, ki jih zračni tresljaji niso dosegli, pa je pregnala domov šele zatemnitev.

Prav gotovo so tudi pri udarjanju na koso zračni tresljaji v neposredni bližini vzrok, da si čebele čimprej poiščejo varno zavetje in se zbero v gručo.

Sam sem bil kot otrok večkrat priča, ko je oče tolkel pod rajajočim rojem na koso. Ne spominjam se, da bi mu bil kdaj kak roj ušel, če je bil zraven. Imel pa je redno tudi po 30 in več rojev.

—ar.

ZAPISNIK

o drugi seji upravnega odbora Čebelarke zadruga za Slovenijo

Podružnica Dolnja Lendava: Število članov 70, deležev 70, sej 3, sestanka 2. Na sejah smo govorili o razdelitvi sladkorja za krmljenje čebel, o nabavi čebelarških potrebščin, o prireditvi čebelarških predavanj ter o nabiranju članstva. Podružnica je priredila eno predavanje ter sodelovala na razstavi v okviru zadružnega tedna v Dol. Lendavi. Za prvomajsko tekmovanje je sklenila podružnica pridobiti čim več članov. Zadruga naj ustanovi na sedežu podružnice svoj blagovni oddelek s čebelarškimi potrebščinami. — Bodoči delovni program: Prireditve strokovnega predavanja konec meseca julija ali v začetku avgusta t. l. v Crensovcih, ustanavljanje novih čebelarških družin v okraju, kjer bi se to pokazalo potrebno.

Podružnica Ljutomer: Število članov 112, deležev 115, sej 8, sestankov 4. — Na sejah smo razpravljali o organizacijskih zadevah, o obnovi čebelarstva, o izobrazbi članstva, o prevozu čebel na gozdno in ajdovo pašo. — Podružnica je pridobila za člane več neorganiziranih čebelarjev in priredila štiri predavanja. Za prvomajsko tekmovanje je podružnica organizirala prevoz čebel na gozdno pašo, dvignila število zadružnikov in naročnikov »Slov. čebelarja« ter ustanovila nove družine. Zadruga naj financira obvezen pregled čebeljih družin v okuženih krajih. — Bodoči delovni program: Sestanki, predavanja, pridobitev novih članov, organizacija prevoza čebel na gozdno pašo in organizacija odkupa medu.

Podružnica Ptuj: Število članov 191, deležev 191, sej 9, sestankov 5. — Na sejah smo se bavili z organizacijo čebelarjev v zadrugi; z izboljšanjem čebelje paše; z nabavo in prodajo čebelarških potrebščin, z nakupom medu in voska ter z nabavo in razdelitvijo sladkorja članom. Podružnica je odprla prodajalno za čebelarke potrebščine in organizirala čebelarje, da so pristopili v zadrugo. — Pridobila je kakih 50 novih članov. — Predlogi: »Slov. čebelar« naj izhaja redno mesečno. Zadruga naj nam nudi zadostno količino čebelarških potrebščin. Določijo naj se daljši roki za odgovore na okrožnice in naročila. Zadeva, ki se tiče ajdovih pasišč, naj se pravočasno in sporazumno s tuk. čebelarji čimprej reši. — Delovni načrt: Predavanja, pospeševanje sajenja medečih rastlin, organizirana prodaja medu in voska. Razširitev trgovine s čebelarškimi potrebščinami.

Podružnica Gornja Radgona: Število članov 151, deležev 151, sej in sestankov 7. — Podružnica je priredila več poučnih predavanj in pospeševala zadružno vzajemnost med čebelarji. — Bodoči program: Zbiranje članov med neorganiziranimi čebelarji. Organiziran nakup ajdovega medu pri čebelarških družinah.

Podružnica Črnomelj: Število članov 159, deležev 155, sej 6, sestanka 2. — Odbor je na sejah razpravljal o izdelovanju satnic, nabavi in obdelavi zadružnega lesa, izdelavi panjev, gradnji zadružnih čebelnjakov, osnovanju plemenilne postaje, o obveščevalni službi ter nakupu panjev in medu. — Izvršena dela: 3 predavanja, kolektivna nabava panjev, preskrba pasišč in zadružnih čebelnjakov, povečanje števila družin za 20%, prostovoljno delo v korist podružnice 221 udarniških ur. — Delovni program: Nabava tovrnega avtomobila, gradnja zadružnega čebelnjaka, osnovanje plemenilne postaje, zamena starih panjev z novimi, ki bodo sposobni za prevoz na pašo. Nasaditev medonosnega drevja in rastlin.

Podružnica Ribnica: Število članov 81, deležev 81, seje 4, sestanek 1. — Na sejah smo razpravljali o ustanovitvi novih družin, o denarnih zadevah, o razdelitvi dela, prodaji medu, obveščevalnih postajah, o sprejemu članov itd. Zadruga naj se briga predvsem za to, da bo imela na zalogi dovolj čebelarških potrebščin.

Podružnica Krško: Število članov 340, deležev 340, sej in sestankov 14. Na sejah smo sklepali o razdelitvi kočevarskih čebeljih družin ter o nabavi in predavitvi društv. čebelnjaka. Podružnica je preskrbela članom sladkor, satnice itd. Zadruga naj nabavi za podružnico motorno kolo, da se ji olajša kontrola

družin. Se nujnejša pa je nabava pisalnega stroja. Odbor bo skušal najti kakega vestnega izobraženca, da bo vodil pisarniške posle.

Podružnica Novo mesto: Število članov 139, deležev 139, sej 6, sestankov 8. — Č.Z. naj skuša doseči nižjo takso za prevoz čebel na pašo z državnimi avtomobili. Ljudske oblasti naj priporočajo saditev akacije po goličavah, ob cestah in železnicah, kjer je bilo vse drugo drevje posekano. Akacija naj se goji v visokodebelni obliki. V javnih nasadih naj se sadi lipa. Na kraškem svetu naj se sadi jelka (hoja) in ne smreka. Pravi kostanj naj se zaščiti pred neracionalnim izsekavanjem. Kmetom naj ministrstvo za kmetijstvo preskrbi seme esparzete, da ga bodo sejali ob brananju travnikov. — Podružnica namerava ustanoviti še čebelarstvo družino v St. Petru pri Novem mestu; razširiti zadržno misel do poslednjega čebelarja in jih včlaniti; osnovati plemenilno postajo v Sredgori (Selo pri Otovcu); po možnosti preskrbeti zalogo čebelarskih potrebščin in končno zatreti pojave čebeljih bolezní s pomočjo oblasti.

Podružnica Slovenjgradec: Število članov 50, deležev 50, seje 4, sestanka 2. — Izvršeno delo: Pregled in popis vseh čebelarjev v dodeljenem okolišu. — Predlog: Zadruga naj pošilja naročeno blago hitreje. — Bodoči program: Ako bodo člani podružničnih družin uvideli potrebo in nekaj žrtvovali, bomo naredili društveni čebelnjak za pomladansko pašo na vresju.

Podružnica Grosuplje: Število članov 195, deležev 195, seje in sestanki vsak mesec po 1. — Na sestankih smo razpravljali o pasiščih in o prevozu čebel na pašo. Podružnica je stalno navduševala čebelarje za vpis v zadrugo in jih tudi mnogo pridobila. — Zadruga naj se pravočasno pobriga za krmilni sladkor. Zaproši naj za čim večjo količino sladkorja.

Tov. prof. Mihelič obljubi, da bo izvršni odbor pregledal vse predloge in jih tudi upošteval, v kolikor bo to mogoče. — Glede pravil in pravilnikov posameznih zadržnih enot se navoči sporazumejo, da bo vsaka podružnica in čebelarska družina zase sestavila predlog za spremembo ter ga dostavila zadrugi oz. njenemu izvršnemu odboru, ki bo na podlagi teh skušal pravilnik in pravila izpopolniti.

Tov. Kobal pojasni delegatom, da bi stroški za nameravano skupščino znašali od 40.000 do 50.000 din. Ker bi ti stroški zadrugo zelo obremenili, predlaga, da se za letos skupščina odpove. S predlogom se delegati strinjajo. Razen tega predlaga, naj bi en delegat zastopal večje število članov. Sedanja pravila določajo po enega delegata na 15 članov. V nadaljnjem razgovoru se pokaže, da bi bilo umestno razcepiti zadrugo na več manjših zadrug, ki bi imele svoje sedeže v Ljubljani, Novem mestu in Mariboru. Centrala, ki je sedaj v Ljubljani, pa bi bila skupna zveza vseh teh zadrug.

Tov. Košmerl Vinko poda poročilo o ajdovih pasiščih. — Za ajdova pasišča se je prijavilo vsega skupaj 17.000 čebelarskih družin, in sicer 10.000 za Štajersko, 7000 za Gorenjsko. Kakor vse kaže, bodo pasišča na Štajerskem zasedena 100%, dočim na Dolenjskem ne bodo zasedena popolnoma. — Razdelitev ajdovih pasišč je nujno povezana s statistiko. Zato naj bi bili čebelarji pri izpolnjevanju statističnih vprašalnih pol čim bolj vestni in točni. Ta statistika nam bo dobro služila tudi pri razdeljevanju sladkorja, voska itd. — Ko smo popisavali vosek, so se nekari čebelarji bali, da jim bo odvzet, ali da bodo morali plačati od njega davek. Toda vsa ta bojazen je bila neutemeljena, kajti popis voska je ministrstvo izvršilo samo zato, da ga bo dalo tja, kjer ga primanjkuje. Taki popisi so se izvršili tudi po drugih federalnih edincah in ker se je pokazal v Sloveniji primanjkljaj, smo dobili preko Zveznega ministrstva 2000 kg voska. Včeraj pa sem poslal naročilo za novih 10.000 kg. Torej vidite, da nam more statistika samo koristiti, ne pa škodovati. — Mimogrede naj se dotaknem še obveščevalne službe, ki pri nas še ni tako urejena, kot bi bilo treba. Ministrstvo je naročilo preko Državnega gozdnega oskrbníštva vsem gozdnim čuvajem, med katerimi je tudi nekaj čebelarjev, da naj ga sproti obveščajo o medenjku hoje in pojavih mane.

Ze tov.ing. Rihar je omenil, da bomo letos obsejali z ajdo okrog 34 ha zemlje. Kmetom je bilo razdeljenih najprej 120.000, potem pa še 20.000 kg ajde. Večina te ajde je črne in le nekaj sive. V naše splošno zadovoljstvo bo vendarle enkrat prevladovala v Sloveniji črna ajda.

Tovariši! Zelel bi, da bi bilo pri razdeljevanju pasišč čim manj sporov in prepirov. Podružnicam priporočam, naj se pred prihodom komisije dogovore, kje bi

bila pasišča na razpolago. Vsaka podružnica v območju ajdovih pasišč bo morala sprejeti nekaj čebel na pašo. Upam, da ne bomo imeli spet opraviti z netovariškimi izpadi domačih čebelarjev proti prevoznikom, in da bo rešeno vprašanje porazdelitve pasišč res demokratično in kar najbolj ljudsko.

Proračun čebelarke zadruga za Slovenijo za leto 1946:

a) Izdatki:

1. Plače uslužbencem in delavcem	380.000.— din
2. Socialne dajatve	100.000.— din
3. »Slovenski čebelar«: tisk, papir, honorarji, klišeji	240.000.— din
4. Pisarniške potrebščine: papir, tiskovine, znamke, telefon	30.000.— din
5. Kurjava in razsvetljava	20.000.— din
6. Popravila	15.000.— din
7. Zavarovalnina za poslopje, inventar, blago, avto	20.000.— din
8. Najemnina za skladišče	3.600.— din
9. Oglasi	3.000.— din
10. Davek	20.000.— din
11. Knjižnica	5.000.— din
12. Opazovalne postaje	15.000.— din
13. Plemenilne postaje	5.000.— din
14. Tečaji	20.000.— din
15. Potnine na seje upravnega odbora	10.000.— din
16. Skupščina	30.000.— din
17. Predavanja	10.000.— din
18. Amortizacija	20.000.— din
19. Nepredvideni izdatki	14.000.— din
Skupaj	961.000.— din

b) Dohodki:

1. Naročnina (5.000 × 40.—)	200.000.— din
2. Naročnina nečlanov (150 × 60.—)	9.000.— din
3. Najemnina za bencinski rezervar	3.600.— din
4. Odtegljaji za socialno zavarovanje	15.400.— din
5. Podpore	40.000.— din
6. Dobiček pri prodaji blaga, izdelkov, avtovoženj, delavnice	693.000.— din
Skupaj	961.000.— din

Ker je dnevni red izčrpan in se nihče več ne oglasi k besedi, zaključim ob 14.50 tovariš predsednik sejo z zahvalo vsem navzočim za njihovo sodelovanje.

DELOVANJE IZVRŠNEGA ODBORA ČEBELARSKE ZADRUGE

26. seja dne 23. oktobra 1946. Inicijativnemu združnemu odboru za Slovenijo smo nakazali 10% prispevek iz računskega zaključka za leto 1945. Študentskemu pevskeemu zboru na Univerzi smo dovolili 2000 din podpore.

Na ustanovni skupščini Glavne združne zveze FLRJ bo zastopal našo zadrugo tov. Košmerl.

Kupili bomo še nekaj zastav. Skrb za okrasitev je prevzel sindikat.

V času proslav morajo biti vsi združni poslovni prostori zaprti, da se morejo uslužbenci udeležiti proslav.

Prostore za trgovino bomo prebelili. Eno izložbeno okno bomo porabili za stenčas. Objavljali bomo grafikone. Po potrebi bomo vprašali arhitekta za svet, kako naj bodo poslovni prostori vzorno in prikupno urejeni. Govorili smo o pritožbah zaradi nerednega izhajanja združnega glasila. Urednik je pojasnil vzroke zastoja in omenil, da za 11. številko nima še nikakega gradiva.

Iz knjige »Pčelarstvo« naj objavi »Slov. čebelar« primerne članke. Knjigo samo bomo prevedli. Izvedbo prevzame odsek za tisk in propagando.

Obnovili smo sklep, da spada vsak zadružnik k tisti čebelarški družini, kjer ima svoje stalno bivališče.

Odobrili smo predlog gospodarskega odseka o razdelitvi sladkorja. Razdelilnik bomo priobčili v listu.

Tov. Cvetko bo napravil načrt za knjižno omaro. Odobrili smo nakup peči za sobo v prizidku.

Gospodarski odbor bo odločil koliko medu lahko največ dobi posameznik.

Odsek za tisk in propagando je imel sejo 11. oktobra. Po njegovih predlogih smo sprejeli nastopne sklepe:

Izvršni odbor Čebelarške zadruge ustanovi štipendijo v mesečnem znesku 2400 din. Dobi naj jo absolvent univerze, ki bi se hotel posvetiti študiju v čebelarstvu. Vse podrobnosti bo izvršil propagandni odsek. Na univerzo bomo pošiljali po dva izvoda »Slovenskega čebelarja«.

Če imajo na univerzi kako gradivo iz čebelarstva, ga lahko priobčijo v našem listu.

Knjigarno Cankarjeve založbe bomo naprosili, da dostavi za našo knjižnico vsako čebelarško knjigo, ki jo dobi v prodajo.

Pisali bomo prof. Grozdaniću, da preskrbi za našo knjižnico vso rusko čebelarško literaturo. Za »Slovenskega čebelarja« naj pošlje obljubljenе članke. Sporoči naj svoje misli o plemenilnih postajah.

Po zaključku bilance za prvo polletje poslovnega leta 1946 bomo sklicali sejo širšega upravnega odbora. Po seji bo konferenca sotrudnikov za »Slovenskega čebelarja«.

Tov. Mihelič, Raič, Rojec in Verbič se bodo pogovorili o ponatisu Jugovega »Praktičnega čebelarja«.

V zadrugo smo sprejeli 111 novih članov. Sedaj šteje zadruga 5335 zadružnikov. Tov. Cvetko in Skof bosta ugotovila, kateri člani bivše Železničarske čebelarške zadruge še niso podpisali pristopne izjave za našo zadrugo.

Ugodili smo prošnji Čebelarške družine Logatec, ki prosi za predavanje. Predaval bo ing. Rihar.

Za pridelovanje semena facelije bomo najeli njivo. Oskrboval jo bo zadržnik dr. Bezljaj.

Umetniško zadrugo bomo naprosili, da razpiše natečaj za naslovno stran »Slovenskega čebelarja« v letu 1947. Naročili bomo za zadrugo »Slovenskega poročevalca« in »Ljudsko pravico«.

27. seja dne 6. novembra 1946. Izdali bomo knjigo »Pčelarstvo«, ki sta jo spisala v ruščini Ščerbin in Bliznjug. V srbohrvaščino jo je prevedel Tihomir P. Jevtič. Slovenski prevod bo oskrbel prof. tov. Raič.

Sladkor za zimsko krmljenje čebel je došel v Ljubljano 6. novembra. Zadruga ga je takoj razposlala.

S čebelarjem-zadružnikom, ki pride v*zadružno pisarno s kako pritožbo, bomo sestavili zapisnik.

Uredili smo prejemke uslužbencem naše zadruge.

Pročelje Janševega doma bomo preslikali.

Izvršni odbor je znižal cene AZ-panjem, točilom in satnicam. Znižati je treba cene tudi ostalim čebelarškim potrebščinam.

Za prevoz čebel z zadružnim avtom bodo poslej plačevali čebelarji po 8 din od vsakega prevoženega kilometra.

IZOS-u v Ljubljani bomo dali na račun prispevka iz računskega zaključka za prvo polovico poslovnega leta 1946. znesek 7000 din.

Podružnici Črnomelj bomo pisali, naj nam da 2600 kg medu, kolikor je prejela sladkorja.

Za trgovino bomo kupili od IZOS-a registrirno blagajno.

Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo v Beogradu bomo poslali zahvalo za nakazani sladkor.

Čebelarška zadruga bo postavila do spomladi vzoren čebelnjak za 60 AZ-panjev in ga opremila z vsem potrebnim čebelarškim orodjem. Pomagala bosta pri tem sindikalna podružnica in Umetniška zadruga.

Seja

širšega upravnega odbora bo v nedeljo 29. decembra 1946. Vabila z dnevnim redom bodo podružnice pravočasno prejele.

Priznanje.

Podružnica Kamnik v Domžalah nam je 27. novembra izročila spiske svojih Čebelariskih družin z imeni vseh članov, ki so plačali naročnino za leto 1946. Tako poslovanje zasluži priznanje. Naj bo ta podružnica za vzgled vsem ostalim!

Clanski sestanki.

Vse podružnice in Čebelariske družine naj po možnosti takoj po Novem letu skličejo članske sestanke, na katerih naj razpravljajo o točkah, ki jih predpisuje 5. člen pravilnika za podružnice, odnosno Čebelariske družine. Na dnevnem redu mora biti poročilo o letnih računih, ki ga je predložiti izvršnemu odboru zadruge. Ta mora vnesti celotno premoženje zadruge v svoj letni računski zaključek. Da bodo vsa poročila pravilno in enotno sestavljena, bodo dobile podružnice in Čebelariske družine tiskovino »Letno poročilo«, ki naj jo točno izpolnijo in pošljejo zadruzi najkasneje do konca februarja 1947. Zadruga mora do konca marca predložiti računski zaključek nadzornemu odboru.

Dopisovanje.

Na pritožbo neke podružnice je izvršni odbor odločil, da bo v bodoče zadržna pisarna brezpogojno zavračala dopise posameznikov in Čebelariskih družin, ki se obračajo direktno nanjo. Posameznik naj išče informacij predvsem pri svoji pristojni družini, ta pa pri svoji podružnici. Če podružnica ne more zadeve rešiti v svojem delokrogu, naj spis pošlje Čebelariski zadruzi v Ljubljano.

Ponoven popis čebelarstva.

Izvršni odbor naše zadruge je razposlal na vse podružnice vprašalne pole (obrazec A) in pregled (obrazec B). Dodal je okrožnico št. 15, ki smo jo priobčili tudi v 11. številki našega lista. Pri popisu upoštevajte stanje z dnem 15. novembra 1946. Služi naj vam za pomoč tudi popis od 15. aprila 1946. Komur bi tiskovine pošle, jih lahko naroči pri upravi zadruge.

Ceno panjem

je gospodarski odsek znižal. Poslej lahko dobe zadržniki AZ-panj na 9 okvirov z gradilnim satnikom za din 800.—, navaden AZ-panj pa za din 750.—. Panji so solidno in natančno izdelani.

Satnice.

Čebelar, ki bo prinesel vosek, bo plačal za predelavo v satnice od vsakega kg po din 14.—, za davek pa din 14.—, skupaj din 28.—. Kdor ne prinese voska, bo plačal kg satnic po din 184.—. Če bo kupil čebelar-začetnik vosek za satnice, bo plačal kg po din 155.—.

Seme medečih rastlin.

Ker se nekatere podružnice zanimajo za seme medečih rastlin, jim sporočamo, da lahko dobe pri »Semenarni« v Ljubljani seme bele in švedske detelje ter seme repice. Nakup posreduje tudi naša zadruga. Najbrž bomo dobili spomladi tudi seme facelije.

Potaknjence

vrb: ive (salix, caprea), Küblerjeve ali Smithove vrbe (salix Smithiana) in Medemijeve vrbe (salix Medemii) lahko dobite pri naši zadruzi. Pišite ponje zdaj ali spomladi! Računali bomo samo stroške za ovojnino in poštnino. Najbolje pa bi bilo, da potaknjence prevzamejo člani kar osebno v zadržni čebelarini.

Tovorni avto.

Kadar bo prevažal čebelar - zadržnik svoje čebele v zadržnim avtom, bo plačal od vsakega prevoženega kilometra samo din 8.—. Ako bi moral čakati šofer nad 1 uro, in bi po čebelarjevi krivdi nastala škoda, bo moral plačati odškodnino za zamudo časa.

Vse čebelarje

prosimo, da ponovno prečitajo opozorila in navodila v »Zadržnem vestniku«, ki so bila objavljena v zadnji številki našega lista pod naslovi: Naročnina, Plemenilne postaje, Kuha voščin, Vosek in Reklamacije. Prosimo jih, da se tamkaj navedenih rokov točno drže, odbori družin in podružnic pa naj se pobrigajo, da bodo pravočasno izpolnili svoje obveznosti.

Ob letu

S to številko je zaključen XLVIII. letnik Slovenskega čebelarja, prvi popolni letnik po osvobojenju. Uredništvo se ob tej priliki zahvaljuje vsem sodelavnikom za njih sodelovanje in jih prosi, da mu ostanejo zvesti tudi v prihodnjem letu. Zaveda se, da so bili oni tisti, ki so vzdrževali list na dostojni višini in mu pripomogli, da je lahko svoj obseg celo povečal preko prvotno določenega števila strani. Zahvalo je obenem dolžno izvršnemu odboru zadruga, ki ni nikdar štedil z denarjem, kadar je bila na tehnicni izobrazba članstva. O tem pričajo kar štirje izobraževalni tečajji, ki jih je zadruga priredila v tekočem letu s podporo Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo, v prvi vrsti pa naročnina, ki je bila tako nizka, da jo je zmogel prav vsak zadružnik. Brez pretiravanja lahko trdimo, da je Slovenski čebelar, ako ga primerjamo po obsegu, nakladi in opremi z drugimi listi, če že ne najcenejši, pa vsekakor eden izmed zelo cenjenih mesečnikov v državi.

V koliko je list ugajal našim čitateljem, je drugo vprašanje. Vseh njegova vsebina prav gotovo ni zadovoljila. Posamezniki imajo glede vsebine svoje posebne zahteve, toda često so te zahteve le preveč sebično postavljene, da bi jim bilo mogoče ustreči. Začetnik bi najraje videl, da bi prinašala sleherna številka čtivo samo zanj, naprednejši čebelar bi hotel imeti list napolnjen izključno le z gradivom, ki posega v vrhove čebelarske stroke, prirodoslovno usmerjeni bralec bi si želel čim več znanstvenih člankov, praktiku pa so nasprotno taki članki trn v peti in potrata papirja. A list je samo eden in ta je namenjen zelo širokemu krogu ljubiteljev čebel. Zato je bilo treba izbrati neko srednjo pot in vsebino lista tako prikojiti, da je našel vsakdo v vsaki številki vsaj nekaj tega, kar ga je zanimalo. To seveda dostikrat ni bilo lahko, kajti konec koncev se vsebina lista ne ravna po željah čitateljev, temveč mnogo bolj po okusu in strokovni razglednosti njegovih sodelavcev.

Da bi bilo delo okrog lista čim bolj smotrno porazdeljeno, je sklenil odsek za tisk in propagando sklicati v nedeljo 29. t. m. konferenco sodelavnikov z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritveni nagovor predsednika odseka za tisk in propagando.
2. Poročilo urednika Slovenskega čebelarja.
3. Kritika v povojnem času objavljenih člankov.
4. Določitev smernic za bodoče urejevanje lista in porazdelitev dela med sodelavnike.
5. Služajnosti.

Sodelavniki bodo prejeli za konferenco posebna vabila, želja prirediteljev pa je, da bi se je udeležili tudi drugi čebelarji, ki do sedaj pri listu niso sodelovali, a bi hoteli s svojimi mislimi in predlogi prispevati k zboljšanju našega strokovnega čtiva. Čim več se nas bo zbralo na konferenci, tem zanimivejši bo njen potek, tem bolj stvarni bodo njeni sklepi, tem večji uspeh bomo dosegli s svojim delom.

List bo izhajal v prihodnjem letu na 24. straneh, v mesecih intenzivnega čebelarskega dela, to je od aprila do septembra, pa na 32. straneh. Sredi leta je predvidena dvojna številka za enotno vsebino, ki bo posvečena našim pašnim razmeram, medenju rastlin in podobnim vprašanjem. Nekaj gradiva za to številko je že zbranega, za manjkajoče prispevke pa se uredništvo priporoča vsem tistim, ki imajo kaj zanimivega povedati svojim čebelarskim tovarišem.

V minulem letu so ostali razgovori s tovarišem Bukovcem nedokončani. Z njimi bomo nadaljevali po možnosti že v januarski številki naslednjega letnika in tako skušali ustreči željam čitateljev, ki so se zaradi prekinitve članka pritožili pri uredništvu. Tudi za začetnike je poskrbljeno, da se ne bodo dolgočasili ob prebiranju lista. Mesečna navodila je prevzel praktik, ki bo v čim bolj strnjeni in pregledni obliki navajal neizkušene tovariše k pravilnemu čebelarjenju.

Ko stopamo v novo leto, želimo čitateljem in sodelavnikom, da bi bilo srečno in zadovoljno. Sreča in zadovoljstvo pa sta v delu in v doseženih uspehih. Zato se vrzimo s čim večjo marljivostjo na delo in ne štedimo svojih moči za gospodarski napredek naše mlade, v krvi in trpljenju rojene države — Federativne ljudske republike Jugoslavije!

Čebelarke potrebščine, ki jih ima Zadružna čebelarna v zalogi:

AZ panji na 9 in 10 satov
Polovičarji na 9 satov
Kranjiči
Satnice
Palice za AZ panje na 9 in 10 satov
Tečaji, francoski
Škrnjaki vseh velikosti
Sarnirji, ozki
Zapahi za okenca
Vijaki razne velikosti
Mreže za okenca
Matične rešetke
Kvačice
Šablone za zabijanje kvačic
Zabijači
Kvačnice
Satniki, nezbiti
Zapahi za žrelo na babico
Zapahi, dvokrilni
Kotniki
Zica
Stojala za odlaganje posameznih satov
Omelca
Pitalniki
Turinški baloni brez podstavkov
Matičnica (prof. Verbičeva), kranjica,
Matičnica za plemenilnike
Škatlica za pošiljanje matic
Posnemači
Stojala za odkrivanje medenega satja
Priprava za zbijanje satnikov
Deščice za zažičevanje satnic
Sipalniki »Ideal«
Sipalniki, leseni za panje na 9 ali 10 satov
Točila za 3 in 4 sate
Gonila za točila
Čebelarke maske iz pocinkane žične mreže
Noži za izpodrezavanje satja
Strgulje za snaženje AZ-panjev
Lončki za med: $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, 1 kg
Razne etikete
Društveni znaki
Članske izkaznice
Kolajna »Antona Janše«
Knjige:
    Čebelne bolezni
    Anton Janša
    Vrednost in uporaba medu
    Zbornik 1944 — vezan in broširan
Semena: Bela in švedska detelja